

'T IS DAT 'T ZO MOET ZIJN

PERSONAGES

CATHARINA, dochter van Johanna, stiefdochter van Adriaan

JOHANNA, moeder van Catharina, echtgenote van Adriaan

ADRIAAN, tweede echtgenoot van Johanna en stiefvader van Catharina

BARBARA, kanunnikes

WILHELMINA, overste van de orde der kanunnikessen

DOOR, verloofde van Catharina en toekomstig ondernemer

MARIE-ANGE, kanunnikes; PETRONELLA in het burgerleven

ANDRÉ, directeur van Minerva

VADER van zuster Marie-Ange

MOEDER van zuster Marie-Ange

VINA, zus van Adriaan

BEDIENDE

HOERENMADAME

2 BRANCARDIERS

STEM POSTBODE

Voor muzikale omlijsting: muziek uit de jaren '40-'50 vorige eeuw:

Zangers/zangeressen: La Esterella -Jo Leemans – Tony Sandler – Jean Walter – Ray Franky –

Bobbejaan Schoepen – Will Ferdy...

Orkesten / Bigband: Benny Goodman – Glenn Miller – The Ramblers – Stan Brenders –

Max Greger...

1ste AKTE

Een huiskamer

1ste scène

ADRIAAN

Lieve schat, zou jij voor mij eens een brief in het Frans willen vertalen?

CATHARINA

Ons mama is je lieve schat, maar ik wil je wel helpen, Adriaan.

Adriaan wordt even handtastelijk.

Nee, Adriaan. Hou op met me te pas en te onpas aan te raken.

ADRIAAN

Catharina, je maakt me zot. Ik weet met mezelf geen blijf.

CATHARINA

Dan heb jij een probleem. Verwar mijn vriendelijkheid niet met verliefdheid.

ADRIAAN

Als ik je zie, dan voel ik me...

CATHARINA

Je hebt toch mama. Adriaan, ik ben niet gediend van je avances!

ADRIAAN

Je verstaat het niet.

CATHARINA

Was ik niet duidelijk genoeg? Jij bent getrouwd met mama, niet?

ADRIAAN

Wat doet dat ertoe?

CATHARINA

Ban je fantasie, Adriaan. Je maakt jezelf ongelukkig. Hebben we het met z'n drieën niet goed?

ADRIAAN

Hoe vaak heb ik al niet in je ogen gekeken en jij in de mijne?

CATHARINA

Maak jezelf niks wijs.

ADRIAAN

Jij bent voor mij de zon.

CATHARINA

Mama moet voor jou het zonnetje zijn, ik niet.

ADRIAAN

De maan, ja?

CATHARINA

Wat wil je daarmee zeggen?

ADRIAAN

Je moet nog zoveel leren over het leven, lieveling.

CATHARINA

En dat ga jij me bijbrengen. Hou op met lieveling te noemen. Haal toch niks in je hoofd!

ADRIAAN

Jij weet niet wat ik allemaal heb meegemaakt aan het einde van de oorlog.

CATHARINA

Dat verhaal heb ik al vaker gehoord. Concentratiekamp, veel honger en kou geleden.

ADRIAAN

Ik ben geknakt.

CATHARINA

En daarvoor moet ik achter mama's rug... Geen denken aan!

ADRIAAN

Je kan me wel iets gunnen.

Johanna komt op.

2de scène

JOHANNA

En waarover hebben jullie het?

CATHARINA

Vrijdagmiddag is het plechtige proclamatie in Lede. En ik dacht: misschien kunnen jullie beiden meegaan.

JOHANNA

Wat kan ik in dat Franstalige pensioonaat gaan doen? Ik ken geen gebenedijd woord Frans.

Adriaan, dat is iets voor jou. Jij werkt bij de ijzeren weg... en daar is het al Frans wat de klok slaat.

CATHARINA

En ik moet voor hem een Franse brief schrijven!

ADRIAAN

Ik kan wel mijn plan trekken in 't Frans, maar...

JOHANNA

Dat is voldoende. Ga jij maar met haar mee.

ADRIAAN

Geregeld. Jij kan ondertussen wat werken in de moestuin, Johanna.

JOHANNA

Er moet worden gewied, en ik moet nog wat bonen bij planten, want de slakken...

CATHARINA

Nee, mama, jij gaat mee. Ik zal je voorstellen aan zuster Marie-Ange. Zij is één van de weinige kanunnikessen die goed tweetalig is.

ADRIAAN

Trouwens, wacht eens... ik sta in de laatste shift, dus kan ik niet mee.

Catharina lacht uitdagend.

CATHARINA

De druiven zijn te zuur. *Niemand verstaat haar.*

JOHANNA

Die moeten nog rijpen.

CATHARINA

Ik heb al zoveel over jou verteld, mama, dat die non je beslist wil zien.

Adriaan, kan jij naar het slot van mijn valies kijken? Dat gaat zo moeilijk open en dicht.

JOHANNA

Wat olie, en 't is in orde. Dat zal hij met plezier voor zijn dochter doen.

CATHARINA

Stiefdochter.

ADRIAAN

Straks. Ik ga eerst de ketting van mijn fiets aanspannen. Die rolt er voortdurend af.

3de scène

CATHARINA

Wat ga jij aantrekken als je met mij naar de plechtige prijsuitdeling gaat?

JOHANNA

Mijn lange blauwe jas, die witte bloes... en jij?

CATHARINA

We moeten in uniform zijn.

JOHANNA

Je bent afgestudeerd, en dan moeten die jonge meisjes nog in het rijtje lopen!

CATHARINA

Jouw jas, mama... hoelang draag je die nu al? Jij had die ook aan toen je me zes jaar geleden liet inschrijven bij de nonnen in Lede.

JOHANNA

Bij de Messines. Ik vind dat een plezant woord.

CATHARINA

De kanunnikessen van de Heilige Augustinus van Jupille. Messines, dat zegt iedereen.

JOHANNA

Jij ging tegen je zin mee naar dat Franstalige pensionaat. Weet je nog?

CATHARINA

Ja. Nu ben ik je erg dankbaar. Ik ken Frans.

JOHANNA

Zonder je Frans kom je nergens. Geen toekomst.

CATHARINA

Sommige nonnen konden nogal afgeven op le flamand, la langue des paysans.

JOHANNA

Dat versta ik wel. Maar waarom eigenlijk?

CATHARINA

Bah! Zuster Marie-Ange, die deed dat niet. Ze is een Vlaamse. Maar waarom heb je me naar de Messines gestuurd?

JOHANNA

Die nonnen gaven kosteloos onderwijs aan kinderen van oorlogsslachtoffers uit de Eerste Wereldoorlog.

CATHARINA

Maar mijn vader is na de oorlog gestorven. In...

JOHANNA

In 1930. Jij bent geboren in '31.

CATHARINA

Maar hoe kon ik daar dan in '43 terecht?

JOHANNA

Was dat door de pastoor van de parochie... ik kan het me niet meer herinneren.

Hoe dan ook: je bent er wel bij gevaren.

Johanna even naar de coulissen en komt terug met een hoedje.

CATHARINA

Mooi! Waarom heb ik dat nog nooit gezien?

JOHANNA

Jij was nog zo jong. Ik heb het maar één keer op gehad toen ik met Adriaan trouwde.

CATHARINA

En dus nu voor de tweede keer.

JOHANNA

Ik zie je graag.

CATHARINA

Het staat je echt goed. *Johanna zet het meteen af.*

Waarom doe je dat?

JOHANNA

Oh! Ik was wel wat jonger.

CATHARINA

Weet je: ik vind je daar verleidelijk mee.

JOHANNA

Lach maar met je moeder.

CATHARINA

Misschien vindt Adriaan...

JOHANNA

De speelman is al lang van het dak.

CATHARINA

Mama, jij en ik, twee vrouwen onder mekaar... leven jullie nog met elkaar, jij en Adriaan?

JOHANNA

Catharina, zoiets vraag je toch niet aan je moeder!

CATHARINA

Ik ben geen kind meer, mama. Jullie houden toch nog van mekaar?

JOHANNA

Waarom vraag je dat allemaal?

CATHARINA

Zelden of nooit zie ik jullie mekaar vasthouden.

JOHANNA

Wij zijn geen twintig meer. En wij doen niks in het bijzijn van Jan en alleman?

CATHARINA

Ik ben niet Jan en alleman. Ik ben Catharina, je dochter.

JOHANNA

Hoe laat moet jij in Lede zijn?

CATHARINA

Vrijdag om 15 uur.

JOHANNA

Vraag dan aan Adriaan hoe laat we best de trein in de middenstatie van Antwerpen nemen.

Ik ga naar mijn witte bloes kijken.

4de scène

CATHARINA

Adriaan! Kom jij eens even, ik heb je nodig.

...

ADRIAAN

Dat hoor ik graag. Als ik naar je lippen kijk...

CATHARINA

Begin niet, he! Heb jij aan mama niet genoeg?

ADRIAAN

Catharina, de eerste maanden van ons huwelijk kon veel niet genoeg zijn. Haar eerste man

was al een hele tijd dood.

CATHARINA

En wat wil je nu eigenlijk zeggen?

ADRIAAN

We deden het niet meer met mekaar. Haar interesse verdween geleidelijk.

CATHARINA

Maar dat is nog geen reden om me...

ADRIAAN

Lastig te vallen. Dat wou je toch zeggen, of niet soms?

CATHARINA

Waarom praat je niet met haar?

ADRIAAN

Praten over het bed? Je moeder is een ijsblok. Versta je dat? Een ijsblok, een iglo!

CATHARINA

En als het dan bij je opkomt?

ADRIAAN

De nonnen spraken dus nog over iets anders dan over Onze-Lieve-Heer. *lacht*

CATHARINA

Simpele ziel. Die nonnen hadden wel gestudeerd, en wij, wij waren wel allemaal jonge vrouwen bij elkaar. Ja?

ADRIAAN

Ik sta paf over mijn stiefdochter.

CATHARINA

Wel, en nu: wij onder elkaar.

ADRIAAN

Een mooi begin.

CATHARINA

Asjeblieft! En als de nood het hoogst wordt of is?

ADRIAAN

Met de hand, of anders als ik naar huis kom, in de buurt van het station in Gent.

CATHARINA

Naar de meisjes dus.

ADRIAAN

Ze komen aan mijn fantasie tegemoet.

5de scène

JOHANNA

Wat hoor ik allemaal: meisjes en fantasie?

CATHARINA

We waren wat aan het praten over de school en over onze verwachtingen

In de klas hebben we gefantaseerd over waar we het liefst zouden werken.

JOHANNA

Met je diploma van de handel ga je direct werk hebben?

ADRIAAN

En met haar air!

CATHARINA

Ik heb hoegenaamd geen pretentie, Adriaan!

ADRIAAN

Catharina is een kokette dame.

JOHANNA

Zijn ogen vallen er bijna uit!

CATHARINA

Ik ben het bekijken waard, mama.

ADRIAAN

Er zijn zo van die vrouwen, he...

JOHANNA

Heb je nu al gevraagd hoe we vrijdag op tijd in Lede kunnen zijn?

ADRIAAN

Je neemt de trein in de middenstatie, en je stapt over in Dendermonde.

CATHARINA

Hoe laat moeten we dan in Antwerpen vertrekken?

ADRIAAN

Daarvoor heb ik het spoorboekje nodig.

CATHARINA

Wat ben jij een hulp!

ADRIAAN

Voor jou nog veel meer.

JOHANNA

Schrijf maar op hoe laat de trein in Antwerpen vertrekt. Waar we moeten overstappen en... zeg, wie werkt er nu bij de spoorweg?

Catharina, ga jij mee naar het lof?

CATHARINA

Mama, iedere dag moesten we van de nonnen naar de mis. Ik ben al blij...

JOHANNA

Dan moet ik weer alleen. En aan Adriaan moet ik het niet vragen.

ADRIAAN

Hoe weet je het zo goed! Ik wil later in de hel komen. Daar zitten de plezante meisjes.

JOHANNA

Wat moet Catharina nu denken?

CATHARINA

Laat hem maar dromen.

Johanna af

6de scène

CATHARINA

Mama is zeer gelovig. Is dat misschien ook één van de redenen dat het niet meer zo klikt tussen jullie beiden?

ADRIAAN

Mag ik je eens vasthouden?

CATHARINA

Jij blijft dus doorgaan!

ADRIAAN

De aanhouder wint.

CATHARINA

Dat is maar een gedacht. Of moet ik alles aan mama vertellen?

ADRIAAN

Weet je als ik 's nachts aan je denk, dat ik...

CATHARINA

Je maakt het voor jezelf onleefbaar.

ADRIAAN

Heb ik daarstraks niet gehoord dat je genoeg missen hebt bijgewoond?

CATHARINA

Ja, dat is juist.

ADRIAAN

Dan ga je al dat kerkelijke gedoe aan de kant zetten?

CATHARINA

Waarom zou ik?

ADRIAAN

Ik ben ervan overtuigd dat de hemel op aarde hier te vinden is.

CATHARINA

De hemel begint bij onszelf.

ADRIAAN

Daar gaat het precies om! Wat houdt je tegen om in zonde te leven?

CATHARINA

Ik bega geen zonde, maar jij!

ADRIAAN

Geloof jij nu werkelijk wat die pastoors allemaal vertellen over zonde, duivel, hiernamaals?

CATHARINA

Ik geloof.

ADRIAAN

Jij weet niet wat je mist. Het hiernamaals begint hier. Ik wil voor mij een voorsmaakje.

CATHARINA

Adriaan, jij bent verdorven.

ADRIAAN

Als je zou weten wat ik allemaal in mijn fantasie zie!

CATHARINA

Gelukkig dat mama niets vermoedt. Jij, he!...

ADRIAAN

Doet alles om mij zot te maken. Met volle teugen wil ik profiteren van het leven.

CATHARINA

En ik ben er dan om je daarbij te helpen? Je bent een duvel, Adriaan!

ADRIAAN

Je hebt maar één leven. Het hiernamaals is een sprookje. Onsterfelijkheid bestaat niet.

CATHARINA

Daar ben je zeker van?

ADRIAAN

Daarom neem je best het zekere voor het onzekere.

CATHARINA

Ik wil een gezin.

ADRIAAN

Daar heeft niemand iets op tegen. Je weet wat een vrouw moet zijn:

een dame op straat, een moeder in de keuken en een hoer in bed.

CATHARINA

De levenswijsheid van een deskundige van de ijzeren weg!

ADRIAAN

Lach maar. Ik heb niet zoveel letters gevreten als jij, maar ik weet iets over het leven.

CATHARINA

In de stationsbuurt!

ADRIAAN

Waarom gaan mannen daarnaartoe?

...

Je zegt niks.

CATHARINA

Waarom zou ik?

ADRIAAN

Daar vinden ze de hemel. De hemel op aarde. En die hebben ze thuis niet.

CATHARINA

Verdien jij zoveel om aan die vrouwen te geven?

ADRIAAN

Mijn loon geef ik volledig af aan je mama.

CATHARINA

Waar haal jij dan het geld voor die dellen?

ADRIAAN

Af en toe ga ik oud ijzer zoeken, en daarmee ga ik naar de voddenman.

CATHARINA

Je zo uitsloven voor die sletten! Mama is veel te braaf voor je.

ADRIAAN

Ze is een frigide vrouw... en ik ben een man. Zij is gelukkig, in haar wereld.

CATHARINA

Maar je bedriegt haar.

ADRIAAN

Wat niet weet, wat niet deert. Moet ik haar en jou verlaten?

CATHARINA

Mama is je vrouw. Ik ben niet belangrijk.

ADRIAAN

Toch wel. Ik hou van je. Echt waar!

CATHARINA

Dat weet ik. Hou van mij als was ik je echte dochter. Je maakt jezelf ongelukkig...

en mij ook. Zoek naar een oplossing.

ADRIAAN

De hoeren.

CATHARINA

Asjeblieft! Heb jij al gepraat met mama?

ADRIAAN

Praten? Onmogelijk!

CATHARINA

Spreek met onze huisdokter eens over het probleem?

ADRIAAN

Onze dokter is er voor verkoudheden.

CATHARINA

Hoe dan ook, ik zou het meer dan op prijs stellen, dat je me niet meer aanraakt.

ADRIAAN

Ik kan met je mama uitpakken, een betere kokkin is er niet, maar...

CATHARINA

Wil jij nu eens eindelijk nakijken hoe laat we vrijdag best vertrekken om op tijd in Lede te zijn?

ADRIAAN

Ik draaf, dochter van me.

CATHARINA

Blijf gezond.

Licht dooft.

2de AKTE

Enkele zetstukken suggereren een school.

1ste scène

Catharina en Johanna komen opgetogen van de prijsuitreiking.

JOHANNA

Je hebt een stevige pakkerd verdiend. Kom hier, lieve Catharina.

CATHARINA

De eerste van de klas met 85 procent. Ik kan het zelf haast niet geloven.

JOHANNA

Toen je op het podium kwam, speelde een non even de Brabançonne.

CATHARINA

Dat was zuster Gabriella. Voor steno en dactylo heb ik de prijs van de stad Lede.

Kijk eens: een kunstboek. Rubens in zijn tijd.

JOHANNA

Ja. Mag ik je rapport eens zien?

...

Adriaan zal ook trots zijn op zijn dochter.

CATHARINA

Mama! Ja, allez. Ik ben wel niet zijn dochter.

JOHANNA

Zo goed als. Hij houdt zo van jou.

CATHARINA

Soms iets te veel.

JOHANNA

Wees blij. Hoeveel kinderen hebben door de oorlog hun vader niet verloren en zijn nu wezen?

CATHARINA

Niet altijd hetzelfde liedje. Jij bent opnieuw getrouwd.

JOHANNA

Dat heb ik ook voor jou gedaan. En vandaag zijn we zo gelukkig samen. Hoe laat hebben wij een trein? Ik kan niet vlug genoeg thuis zijn om...

CATHARINA

Tijd genoeg. Mama, ik zou je toch willen voorstellen aan zuster Marie-Ange.

Ik had zo'n goede band met haar. Ze is nergens te zien. Vreemd!

JOHANNA

En daarna gaan we naar huis om alles aan Adriaan te vertellen.

CATHARINA

We kunnen straks misschien iets gaan drinken in het stationsbuffet, alleen met ons beitjes.

2de scène

Zuster Barbara verschijnt.

JOHANNA

Dat is wel een grote school. Daar! Is dat zuster Marie-Ange?

CATHARINA

Nee, zuster Barbara. Dat is die van Franse literatuur. Veel Vlaams zoals zuster Marie-Ange kent die niet.

Madame!

BARBARA

Bonjour, Cathérine. Bonjour. C'est ta mère?

JOHANNA

Dag, zuster.

CATHARINA

Oui, madame. Ma mère ne parle pas français.

BARBARA

Alle replieken van Barbara in gebroken Nederlands

Ik ga doen mijn best, Cathérine.

CATHARINA

Dank u wel, zuster.

JOHANNA

Mag ik u bedanken voor het mooie schooljaar dat mijn dochter bij u heeft gehad?

BARBARA

Heel goed. Cathérine, elle est une exemple pour les autres filles.

CATHARINA

Heb je het verstaan?

JOHANNA

Catharina! Jij bent een exempel, of hoe zeggen ze dat?

CATHARINA

Zuster Barbara, waar is zuster Marie-Ange? Ik had zo graag afscheid van haar willen nemen.

BARBARA

Vandaag ge ziet niet haar.

JOHANNA

Ze zal het druk hebben, Catharina, einde van het schooljaar.

CATHARINA

Voor de mooie momenten die ik met haar heb beleefd...

BARBARA

Mooie momenten?

CATHARINA

Ja! U twijfelt? Nochtans is het zo, ma révérende mère. Ze gaf zo goed geschiedenis.

BARBARA

Van mère superieure zij verplicht zuster en ook de volgende dagen te blijf in haar kamer.

CATHARINA

C'est dommage. Zo'n lieve zuster. Iedereen voelt zich goed bij haar.

BARBARA

Qu'est-ce que tu dis?

CATHARINA

Chaque élève se sent très bien chez elle.

BARBARA

Arrêt.

CATHARINA

Il est arrivé un accident ? Je ne comprends pas, madame.

BARBARA

Voulez-vous me suivre?

JOHANNA

Is er een accident gebeurd?

BARBARA

Qu'est-ce qu'elle dit, ta mère?

Catharina reageert niet op Barbara.

CATHARINA

Ik weet het niet, mama.

BARBARA

C'est très grave.

JOHANNA

Overleden!

CATHARINA

Mama, dat denk ik niet.

Komen in spreekkamer.

BARBARA

Deze brief vanmorgen op het instituut voor u, s'il te plaît.

CATHARINA

Dank u wel. Maar hij is wel geopend.

BARBARA

Gij weet: al de brieven zijn geles voor onze leerlingen. Trouwens die brief is niet voor u, maar voor de directrice.

CATHARINA

Waarom geeft u hem dan aan mij?

BARBARA

Gij zijt in de klas de eerste. Gij wint de brief. Het zal doen u plezier.

Lees de brief thuis.

JOHANNA

Wat is er eigenlijk aan de hand?

BARBARA

Gisteren is ... je ne peux pas dire en flamand, ta langue. Zuster Marie-Ange en Rosa...

CATHARINA

Ja, ik heb Rosa vandaag nog niet gezien.

JOHANNA

Rosa is toch je beste vriendin!

BARBARA

Oh! Ik kon eerst niet geloof, maar dit kan niet in ons institut renommé.

De goede naam van de school mag niet in la boue. Hoe is dat in Vlaams?

CATHARINA

Het slijk. Maar waar hebt u het over, zuster Barbara? De quoi s'agit-il?

BARBARA

Zuster Marie-Ange is goed vriendin met Rosa.

CATHARINA

Wat is daar verkeerd aan?

BARBARA

Cathérine, net als Rosa, gij zijt intern. Alors, de meeste leerlingen waren enkele dagen thuis, na eindexamens. Rosa is op school gebleef.

CATHARINA

Enkele dagen voor de proclamatie heeft Rosa me gezegd dat zuster Marie-Ange haar gevraagd had te blijven om alles in orde te brengen.

BARBARA

Ook gij, Cathérine, goed vriendin met zuster Marie-Ange.

JOHANNA

Dat is toch goed!

CATHARINA

Mama, onderbreek zuster Barbara niet.

BARBARA

Nee, Cathérine. Sois polie.

CATHARINA

Oh ja, waar is Rosa?

BARBARA

Rosa is deze morgen geroep bij mère supérieure, mère Wilhelmina. Ze heeft gekreeg haar diploma met het dringend verzoek de school meteen verlaat.

JOHANNA

Wat is er dan eigenlijk gebeurd?

BARBARA

Rosa is getrapt.

CATHARINA

Excusez-moi. Betrapt. Heeft ze iets gestolen?

BARBARA

Nee, lief kind. Erger. En Cathérine, heeft zuster Marie-Ange u getoucheerd... ge...

CATHARINA

Neen, madame, wat bedoelt u?

BARBARA

Lieve Cathérine, we hebben gezien Rosa en de zuster samen in de bibliotheek.

CATHARINA

Dat kan toch.

BARBARA

Gij hebt nooit, Cathérine... ik het niet kan zeg.

CATHARINA

Zuster Barbara, euh... zuster Marie-Ange heeft me wel eens heel dicht tegen zich aangedrukt. Is het dat?

BARBARA

Dat ze heeft bekend. Mère Marie-Ange aime ses élèves, misschien van sommigen iets te veel. Ik heb nog een brief voor u.

CATHARINA

Van wie?

BARBARA

Van mère Marie-Ange. Eigenlijk wou ik u hem geef niet, maar ge zijt eerlijk en ik ben wel een goed collega van haar. Ik vind het zo erg wat is gebeurd.

JOHANNA

Het is dus wat ik denk.

Barbara knikt.

Ik ben een gewone Vlaamse vrouw, ben maar tot mijn twaalf jaar naar school geweest, maar ik he...

CATHARINA

Nee, dat kan niet.

JOHANNA

Toch wel.

CATHARINA

Madame, wat gaat er nu gebeuren met de zuster?

BARBARA

Moeder-overste zal nog veel spreek met Marie- Ange. Volgend schooljaar zal ze in een andere school zijn.

CATHARINA

Ze wordt dus overgeplaatst.

BARBARA

knikt

Rosa, uw vriendin, is gelukkig. Het is gebeurd op het einde van de schooljaar, want anders Rosa was van school gestuurd, zonder diploma!

CATHARINA

Maar zuster Marie-Ange is zo'n toffe zuster.

BARBARA

Complètement d'accord. Maar Rosa... is geen fijn meisje.

CATHARINA

Rosa is zo hulpvaardig, vriendelijk, lief...

BARBARA

Mère Marie-Ange is séduit par Satan. Hoe zegt men dat ?

CATHERINA

Bekoord door Satan.

BARBARA

Uiteindelijk Rosa is duivelin die bracht Maria-Ange bijna in de hel.

CATHARINA

Madame, hoe kunt u nu zoiets zeggen?

BARBARA

Cathérine, Rosa, ik heb nooit vertrouwd. Haar blik provocante, haar kledij excitante...

JOHANNA

Excuseer, dat ik even onderbreek, maar je weet, Catharina, dat de trein niet wacht.

BARBARA

Goed, dan ik laat u. Nog veel succes in het latere leven, Cathérine.

CATHARINA

Dag, zuster Barbara, dat u alleen Rosa de schuld geeft... Ik schrijf haar nog wel.

BARBARA

Au revoir, madame, Cathérine. Bonnes vacances.

Kijken niet om.

3de scène

CATHARINA

Jammer dat ik het adres van Rosa niet heb.

JOHANNA

Je kon het moeilijk aan die zuster Barbara vragen. Voor die non is Rosa een duivelin.

CATHARINA

Rosa hielp iedereen, ze was altijd even vriendelijk...

JOHANNA

Rosa zal wel iets gehad hebben...

CATHARINA

Wat iets?

JOHANNA

Dat iets, ja... ik kan dat niet uitleggen. Ik heb dat... waarschijnlijk... ook niet. En

misschien is dat het nu net, ook voor zuster Barbara.

CATHARINA

Rosa is een heel mooi meisje.

JOHANNA

Ik begrijp niet hoe een non zo kan spreken over een leerlinge. En dat die Rosa de grote schuldige is! Eerlijk, Catharina, heeft Marie-Ange je ooit vastgepakt?

CATHARINA

Ja, mama, maar dat deed ze haast met... iedereen!

JOHANNA

Zou ze ook op jou verliefd zijn geweest?

CATHARINA

Dat weet ik niet.

JOHANNA

Heb jij niks speciaals gevoeld op dat moment?

CATHARINA

Nee, echt niet. Hoe dan ook, zuster Marie-Ange is voor mij een heel bijzondere vrouw. Zij was in staat ons het internaat te doen vergeten.

JOHANNA

Probeer haar te schrijven.

CATHARINA

Je hebt toch gehoord dat alle brieven worden geopend?

JOHANNA

Maar dat is naar een zuster! Hoewel! Wat ik vandaag gehoord heb... eenmaal non, altijd non!

CATHARINA

Een mysterieuze sfeer!

JOHANNA

Niet teveel aan Adriaan zijn neus hangen. Pastoors en nonnen liggen bij hem niet in de bovenste la.

CATHARINA

Hij heeft het niet op hen gezien.

JOHANNA

Wat staat er in de brief van zuster Barbara?

...

Die is al open.

CATHARINA

Hij is wel gericht aan het instituut.

...

Oh! Hij komt van de directeur van de Minerva in de Karel Oomsstraat Antwerpen.

JOHANNA

Lees hem voor.

CATHARINA

Hij is in het Frans. 'k Zal zeggen wat erin staat.

...

De directeur, monsieur André Leroy, heeft een plaats vrij in Antwerpen.

JOHANNA

En wat is die plaats?

CATHARINA

Wacht even, niet zo snel. Het is de plaats van directiesecretaresse.

JOHANNA

Dat wil zeggen: werk.

CATHARINA

Jaja, maar wees niet te snel. Als die Leroy nog naar andere scholen zo'n brief

heeft gestuurd?

JOHANNA

Ik heb daar een goed oog in. Jij hebt geluk dat je je niet hebt ingelaten met die non!

En verder in die brief?

CATHARINA

Ik ben uitgenodigd voor een gesprek.

JOHANNA

Wacht daar niet te lang mee.

CATHARINA

Eigenlijk is dat toch niet... allez, zuster Marie-Ange en Rosa... goh!

JOHANNA

Heb je mij gehoord?

CATHARINA

Jaja.

JOHANNA

Hoe? Zo'n kans laat je toch... die non en Rosa, daar moet je niet meer aan denken.

CATHARINA

Het laat me niet los.

JOHANNA

Dat is voorbij! Punt.

Als je op de Minerva kunt werken, rij je misschien binnen de kortste keren in een grote automobiel!

CATHARINA

Rustig, mama, je droomt!

JOHANNA

Jaja, mevrouw, ons Catharina is goed bezig. Die rijdt nu met een Minerva. Ja, tante Amelie, Catharina zit op den bureau bij de directeur. Ons Catharina, die heeft nogal een verantwoordelijkheid! En die verdient veel geld.

CATHARINA

't Is al goed, mama. Eens lezen wat zuster Marie-Ange schrijft.

JOHANNA

Mag ik hem daarna lezen, want die zal wel in 't Vlaams zijn.

CATHARINA

In 't Vlaams, la langue des paysans, zoals die Barbara onze taal noemt.

JOHANNA

Die nonnen beginnen meer en meer in mijn achting te dalen!

CATHARINA

O, wat kon Barbara vertellen over Jean Baptist Poquelin, over François Villon...

JOHANNA

Een non die op mannen valt! Nog schoner!

CATHARINA

Dat zijn wel schrijvers. Zuster Barbara is één en al Franse literatuur.

JOHANNA

Zoals Conscience. Mag ik hem nu lezen?

CATHARINA

Conscience wel, maar deze brief niet.

JOHANNA

Wij hebben toch geen geheimen voor mekaar.

CATHARINA

Dat is zo... nee, liever niet.

JOHANNA

Ja, jammer. Het is tijd dat we naar het station gaan.

Licht dooft.

4de scène

ADRIAAN

En ik mag haar proficiat wensen?

JOHANNA

Haar resultaten zijn fantastisch. Onze Catharina is nu een volleerde directiesecretaresse.

Adriaan komt enthousiast naar Catharina toe.

CATHARINA

Mama!

JOHANNA

Wat is dat nu weer? Catharina, Adriaan is ook gelukkig.

CATHARINA

Of ik daaraan twijfel!

Adriaan neemt haar stevig vast. Catharina weert hem af.

JOHANNA

Catharina, doe niet zo flauw. Dat is hier geen klooster.

ADRIAAN

Daar gebeuren wel andere dingen!

JOHANNA

Ik moet je gaan geloven.

ADRIAAN

Vertel!

CATHARINA

Ik heb er een mooie tijd gehad.

ADRIAAN

Je maakt me curieus.

JOHANNA

Hoe minder jij over een klooster weet, hoe beter. Nonnen zijn niet zoals wij.

CATHARINA

Een geluk. Maar ze moeten er ook zijn.

ADRIAAN

Nonnen en pastoors, wat doet dat als dat niet bidt?

JOHANNA

Lesgeven, arme mensen helpen, als mensen problemen hebben...

Och, geef niet zo af op...

CATHARINA

Adriaan, ik heb heel goede herinneringen aan mijn schooltijd, en aan enkele zusters in het bijzonder.

ADRIAAN

Nonnen zijn gefrustreerde wijven. Waarom zijn ze anders in het klooster gegaan?

CATHARINA

Hou ermee op.

JOHANNA

Kijk eens hoeveel boeken ze heeft, en een speciaal boek van de stad voor haar prestaties!

CATHARINA

Ik ga mijn kamer opruimen.

JOHANNA

Adriaan, wil jij het grootste kieken slachten?

CATHARINA

Heb jij al naar het slot van mijn valies gekeken?

ADRIAAN

Ik heb het nog nooit zo druk gehad.

5de scène

Catharina leest de brief - Marie-Ange verschijnt achter een voile en vertelt.

MARIE-ANGE

Liefste Catharina,

Ik had je nog graag een laatste keer ontmoet, maar het heeft niet mogen zijn. Ik voel me schuldig ten opzichte van Rosa en van alle leerlingen met wie ik een goede band heb gehad. Jij moet erg ontgoocheld zijn in mij. Meer en meer raak ik ervan overtuigd dat het kloosterleven niet voor mij is weggelegd. De vriendschapsrelatie die ik met Rosa had, is zo sterk geworden dat zij en ik ons aan elkaar vergrepen hebben. In het voorbije schooljaar ben ik heel erg op jou verliefd geworden, maar je hebt me toen afgeweerd. Maar de drang naar het lichamelijke manifesteerde zich sterker en sterker. Rosa en ik, wij zijn erg intiem met elkaar geweest. Lang hebben we het kunnen verbergen, maar men heeft ons betrapt. Gelukkig op het einde van dit jaar, anders was Rosa, een erg goede leerlinge, van school gestuurd zonder diploma. Ik zit op mijn kamer te wachten op een gesprek met moeder-overste. Weet je dat ik meer problemen begin te krijgen met de schijnheiligheid die men hier aan de dag legt. Nu de zusters alles weten, word ik door hen gemeden. Behalve zuster Barbara. Of het ooit nog goed komt, ik weet het niet. Mijn ouders zijn nog niet op de hoogte van wat is gebeurd. Ik wacht af. Hopelijk zien we elkaar ooit terug, maar misschien niet hier.

Liefste Catharina, vergeef me.

Of het nog zuster Marie-Ange zal zijn,... ik weet het niet. Het ga je goed. Ik houd je op de hoogte.

Licht dooft.

3de AKTE

1ste scène

Catharina komt met fiets op en stalt hem voor kantoor Minerva, schikt haar kleren goed en gaat binnen.

BEDIENDE

Kan ik u helpen, juffrouwetje? Hebt u een afspraak gemaakt?

CATHARINA

Ik had graag de directeur van de fabriek gesproken? Ik heb een brief van de school bij me.

BEDIENDE

Wie mag ik aanmelden?

CATHARINA

Catharina Van Moer.

BEDIENDE

Gaat u daar even zitten. Ik breng de directeur op de hoogte.

In de coulissen

Monsieur Leroy, une jeune femme pour vous.

DIRECTEUR LEROY

Oui, un instant. Je viens tout de suite.

2de scène

BEDIENDE

Hij komt direct, juffrouw Van Moer. Waar bent u vandaan?

CATHARINA

Wilrijk.

BEDIENDE

Dat is niet ver van hier.

3de scène

BEDIENDE

Directeur Leroy.

DIRECTEUR

Haha! Mademoiselle Van Moer, bonjour. Asseyez-vous. On parle le français.

CATHARINA

On parle flamand. U maakte een klein foutje in het Frans.

DIRECTEUR

Ja, u hebt gelijk, juffrouw. Ik wou u even testen, maar u durft.

Directeur monstert Catharina.

CATHARINA

Catharina Van Moer. Dat is uw brief. Alstublieft.

DIRECTEUR

Die heb ik niet nodig. Ik weet wat erin staat. U heb ik nodig. En dringend. Ik sta voor alles alleen. Ik ga ervan uit dat u talent hebt op... velerlei vlakken.

Als u wilt, kunt u morgen hier beginnen als mijn secretaresse.

Daar staat een schrijfmachine en daarnaast ligt een brief. Begin hem maar over te typen.

Die moet vandaag nog aangetekend verzonden worden.

Daarna dicteer ik u een brief, die u in steno opneemt en uittipt...

Maak het u gemakkelijk.

Licht dooft, geluid van schrijfmachine.

4de scène

Directeur aan bureau, Catharina achter schrijfmachine...

CATHARINA

Het is een goede maand voor de fabriek geweest, als ik al de facturen bekijk.

DIRECTEUR

Zo moet het zijn, he, Cathie. Minerva is een bloeiend bedrijf. Wat wil je: een auto die zijns gelijken niet heeft! Degelijkheid, baanvastheid... niet kapot te krijgen.

CATHARINA

Hoe vaak heb ik u al gezegd dat ik Catharina heet?

DIRECTEUR

Nergens in Europa wordt zo'n auto gebouwd. Alleen de Rolls-Royce, Cathietje.

CATHARINA

Meneer Leroy, ik heet Catharina, u mag ook Cathérine zeggen, als Frans u beter afgaat.

DIRECTEUR

Ik vind Cathie beter bij u passen. Dat lijkt me wat jovialer.

CATHARINA

Ik spreek u aan met 'meneer Leroy of meneer directeur'. Ik gebruik toch uw voornaam niet, André!

Directeur gaat naar een deur en doet ze op slot. Catharina uit haar verbazing.

Waarom doet u dat?

DIRECTEUR

Ik wil niet dat men ons stoort. Even doorwerken, dacht ik zo.

CATHARINA

Dat doe ik! Daarvoor hoeft u de deur echt niet op slot te doen.

DIRECTEUR

Al vanaf de tweede dag dat ik u zag, hangt er hier een andere sfeer.

CATHARINA

Hoe bedoelt u, meneer directeur?

DIRECTEUR

Het gaat de Minerva voor de wind. Dankzij u. Zeg maar: André.

Komt naar haar toe en raakt haar aan. Catharina trekt niet terug en lacht verlegen.

...

Wordt opdringeriger.

CATHARINA

Meneer Leroy, neen. Dat wil ik niet. U bent getrouwd. Mocht uw vrouw dat weten!

DIRECTEUR

Wij zijn hier samen. Alleen. Laten we van mekaar genieten.

CATHARINA

Ik vind het heel leuk om met u te werken. Maar dit niet. Trouwens, ik ben verloofd.

En ik wil niemand ongelukkig maken.

DIRECTEUR

Natuurlijk niet! Iedere dag als ik u zie, word ik innerlijk verscheurd.

CATHARINA

Hou toch op, alstublieft! U bent sympathiek, en daar houdt het voor mij op.

Versta dat toch, meneer.

DIRECTEUR

Maar wat is er fout als wij wat zouden hebben? Niemand weet dat!

CATHARINA

U bent wel erg ruimdenkend. Hebt u geen geweten?

DIRECTEUR

De invloed van de nonnen!

CATHARINA

Denkt u werkelijk dat alleen de nonnen me hebben opgevoed?

DIRECTEUR

Mijn vrouw leidt haar leven. Wij geven elkaar een grote vrijheid. En in onze kringen!

CATHARINA

En daarom moet ik haar plaats innemen?

DIRECTEUR

Zoals jij, Cathie...

CATHARINA

Catharina is mijn naam.

DIRECTEUR

Er is maar één Catharina, en op die mooie jonge vrouw ben ik nu eenmaal verliefd.

CATHARINA

Ik op u niet! Meneer Leroy, ik wil gelukkig zijn en iedereen in de ogen kunnen blijven zien.

DIRECTEUR

Als jij naar me kijkt, heb je niet het minste vermoeden hoe ik me voel.

CATHARINA

Er liggen nog heel wat facturen.

DIRECTEUR

Die kunnen wachten. Wij zouden het met elkaar toch goed kunnen hebben.

CATHARINA

Daar twijfel ik aan.

DIRECTEUR

Parijs, Nice, Monte Carlo, Londen, al die mooie steden bied ik je aan.

CATHARINA

Tot zolang ik voor u het leuke verzetje ben.

DIRECTEUR

Hoe durf je zoiets te zeggen?

CATHARINA

Wat u wilt, is fout.

DIRECTEUR

Als we het er beiden over eens zijn, wat houdt je dan tegen?

CATHARINA

Ik ben nog jong. Het leven ligt voor me open, en zo wil ik het houden.

DIRECTEUR

Wie niet weet, niet en deert.

CATHARINA

Ik wil voor niemand een dweil zijn, directeur, hoe mooi u alles voor mij probeert af te

spiegelen.

DIRECTEUR

In de middens waar ik kom, zou u zich meer dan thuis voelen.

CATHARINA

Omdat ze er allemaal een maîtresse op nahouden?

DIRECTEUR

Asjeblijft, Catharina!

CATHARINA

In de nonnenschool heeft men ons niet alleen technische vakken bijgebracht!

DIRECTEUR

Mijn mening over een nonnenschool moet ik dringend herzien!

CATHARINA

Denkt u echt dat nonnen wereldvreemd zijn? Dat ze met gesloten ogen naar de wereld kijken?

Van de zusters hebben we wijze raad gekregen.

DIRECTEUR

Ik moet je iets bekennen.

CATHARINA

Daar hebt u uw vrouw voor.

DIRECTEUR

Weet je als ik aan je denk, dat ik me masturbeer.

CATHARINA

Meneer Leroy, hou op met die vieze praat. In godsnaam! Men zou u moeten bezig horen!

DIRECTEUR

Je maakt het leven voor mij als een hel.

CATHARINA

En daarom moet ik met u een relatie beginnen? Ik ga u iets vertellen.

DIRECTEUR

Ik ben een en al oor. Hopelijk iets leuks.

CATHARINA

Voor uw oren niks leuks. Ik heb het u al duidelijk gezegd: ik ben verloofd, maar dat hebt u niet gehoord.

DIRECTEUR

Maak aan die relatie een einde. Ik kan je alles geven. Je gaat een leven kunnen leiden als een prinses.

CATHARINA

Tot u uw lusten hebt botgevierd. Hebt u al gedacht aan het verschil in leeftijd?

DIRECTEUR

Liefde kent geen leeftijd.

CATHARINA

Directeur, ik heb nog veel te doen. Kijk eens naar die hoop facturen!

DIRECTEUR

Wat vandaag niet klaar is, zal morgen zijn beslag wel krijgen.

CATHARINA

Minerva moet een gezond bedrijf blijven. En wilt u nu, alstublieft, de deur openmaken?

DIRECTEUR

Alleen jij kan me gelukkig maken.

CATHARINA

U maakt uzelf ongelukkig. Verzet uw zinnen. En laten we voortdoen zoals we bezig zijn.

U in uw directeursfauteuil, en ik op de stoel aan mijn bureautafel.

DIRECTEUR

Of het nog zo verder kan?

CATHARINA

Dreigt u nu met ontslag?

DIRECTEUR

Het wordt voor mij ontzettend moeilijk.

CATHARINA

De jongen met wie ik samen ben, houdt erg veel van me. En het is wederzijds.

Als u van me houdt, breng dan respect op voor mij.

DIRECTEUR

Ik hou van je.

CATHARINA

Wilt u dan de deur opendoen?

Ontsluit de deur. Licht dooft.

5de scène

JOHANNA

En hoe gaat het in de autofabriek?

CATHARINA

Zoals iedere dag.

JOHANNA

Je enthousiasme van in het begin!

CATHARINA

De ene dag is de andere niet. Maar ik voel me er goed. En problemen, mochten die zich voordoen, probeer ik op te lossen. Op mijn manier.

JOHANNA

Is er echt niks?

CATHARINA

Klanten die niet direct betalen...

JOHANNA

Euh... ja. Van die aard.

CATHARINA

Geen enkele directeur is opgezet met achterstallige facturen. Boter bij de vis!

JOHANNA

Zo is het. O ja, de postbode heeft een brief voor je gebracht. Zonder afzender.

CATHARINA

Maar... ik ken dat schrift. Het is van zuster Marie-Ange.

JOHANNA

Hier is de briefopener. Wat schrijft ze?

CATHARINA

Jij bent niet een klein beetje curieus!

...

JOHANNA

Een vrouwelijke eigenschap.

CATHARINA

Mama!

JOHANNA

Ik ben mezelf.

CATHARINA

Marie-Ange heet eigenlijk Petronella. Dan is mijn naam toch mooier.

JOHANNA

Ja. Vooruit! Waar heeft ze het over?

CATHARINA

Curieuzeneuzemosterdpot! Ze heeft het klooster verlaten en is nu in Gent lekenhelpster geworden.

JOHANNA

Dat verwondert me niet. Als het kloosterleven niet voor haar is weggelegd, ... maar wat is dat: lekenhelpster?

CATHARINA

D'r staat geen uitleg bij, maar wel het adres: Pieter Vanderdonckdoorgang. Geen nummer, maar ze verlangt ernaar me te zien, schrijft ze.

JOHANNA

Ga er maar naartoe, zonder nummer. Ik ben al blij dat ik de meeste straten van ons dorp ken.

CATHARINA

Ze woont niet ver van de Sint-Baafskathedraal, beweert ze.

JOHANNA

Dan moet je haar maar eens gaan opzoeken.

CATHARINA

Een dagreis: met de trein vanuit Antwerpen naar Gent, en terug.

JOHANNA

Misschien kan je bij haar blijven slapen!

CATHARINA

Als ik in Gent moet overnachten, dan liefst in een hotel.

JOHANNA

Nonnen hebben geurtjes, en uiteindelijk is mijn dochter secretaresse bij Minerva.

6de scène

ADRIAAN

Ik hoor iets van Gent...

JOHANNA

Catharina zou naar Gent moeten.

CATHARINA

Niet morgen, mama.

ADRIAAN

Vanuit Antwerpen kom je makkelijk in Gent, wel overstappen in Mechelen. En 's avonds laat is er geen enkel probleem.

En ik kan het weten! Waar moet je zijn in Gent?

CATHARINA

In de Vanderdonckdoorgang.

JOHANNA

Jij bent er al geweest?

ADRIAAN

Al meer dan één keer. Ik loop daar wel eens door. Maar wat is daarmee?

JOHANNA

Zuster ...

CATHARINA

Marie-Ange, in 't burgerleven: Petronella, werkt daar.

ADRIAAN

In de Vanderdonckdoorgang? Die kan daar alleen maar goede werken doen. *lacht*

CATHARINA

Ze heeft het klooster verlaten. Ze geeft geen les meer, maar helpt daar de behoeftigen.

ADRIAAN

Behoeftigen? Als men problemen heeft, dan gaat men daarnaartoe. Die plek is
wijd en zijd bekend.

JOHANNA

Heel fijn dat een zuster zich buiten het onderwijs nog nuttig kan maken.

ADRIAAN

Heeft ze haar kap over de haag gesmeten? Nu zal die een echte vrouw worden!

JOHANNA

Hoe weet jij dat zo goed? De non wordt lekenhelpster.

ADRIAAN

Heel bijzonder!

JOHANNA

Gewoonlijk praat jij toch anders over nonnen!

CATHARINA

Ik ga naar mijn kamer, daar kan ik haar brief rustig verder lezen.

ADRIAAN

Een echte non... die kent het leven, wees daar maar zeker van.

JOHANNA

Wat weet jij d'ervan? Al wat met God en zijn gebod heeft te maken, verafschuw je.

ADRIAAN

O maagd, zo rein, zo schoon... dat wordt toch gezongen in de processies! Maagd!

Laat me niet lachen!

7de scène

Op haar bed leest Catharina het vervolg van de brief. Petronella verschijnt achter een voile en vertelt.

PETRONELLA

Lieve Catharina. Nu is het al maanden geleden dat je van mij nog iets hebt gehoord. Ik weet van zuster Barbara dat je me hebt willen ontmoeten. Het kon niet. Ik had kamerarrest. Je kan je niet voorstellen hoe mijn kloosterleven zich voortzette na de proclamatie. Ik werd – je houdt het niet voor mogelijk – ik werd gepest. Mijn kamer mocht ik niet meer verlaten. De maaltijden werden aan mijn deur gezet. De andere zusters moesten alle contact met me vermijden.

Gelukkig was zij er, Barbara, die het niet langer kon aanzien en 's nachts naar mijn kamer kwam. Ik heb haar gevraagd een brief naar mijn ouders te schrijven. Zij heeft ze op de hoogte gebracht van mijn situatie en met aandrang gesmeekt me te komen bezoeken. Dat is gebeurd.

Maar toen heeft zich hier in het klooster een scène afgespeeld, omdat ik een beslissing had genomen.

7de scène B

Spreekkamer met ouders van Petronella

MOEDER PETRONELLA

Hoelang is het nu geleden dat we onze dochter hebben gezien?

VADER PETRONELLA

Anderhalf jaar.

Wilhelmina en Petronella komen binnen.

WILHELMINA

Madame, monsieur, bonjour. Ik ben zuster Wilhelmina, de overste. Voilà, votre fille.

Petronella omhelst haar ouders.

MOEDER PETRO

Wat is er gebeurd?

Stilte

WILHELMINA

Vertel zelf, zuster Marie-Ange, wat u gedaan hebt.

...

En?

MARIE-ANGE

Ik heb mijn gevoelens voor een van mijn leerlingen niet onder controle gehouden.

...

WILHELMINA

Ga verder of moet ik u helpen?

MARIE-ANGE

Rosa, dat is het meisje, met wie ik lichamelijk contact heb gehad.

VADER PETRO

Wat is dat!?

Stilte

WILHELMINA

En?

MARIE-ANGE

Wij hebben het met elkaar gedaan.

MOEDER PETRO

O, lieve God, zeg dat het niet waar is!

WILHELMINA

U moet toch begrijpen, beste ouders, dat we zoiets, zulke smeerlapperijen niet zo maar ongestraft kunnen laten.

PETRONELLA

De hele zomervakantie was ik verplicht op mijn kamer te blijven. Een kwartier per dag mocht ik even in de tuin wandelen.

WILHELMINA

Hoe komt het dat u uw ouders hebt kunnen verwittigen?

...

En?

PETRONELLA

Dat zeg ik niet.

MOEDER PETRO

Petronella, asjeblieft, wees beleefd tegen de zuster: ze is moeder-overste.

PETRONELLA

Na alles wat ik tot hiertoe heb meegemaakt? De vernederingen, de pesterijen, het weinige eten...

VADER PETRO

Moeder-overste doet het wel voor uw bestwil.

PETRONELLA

Vader, is dat christelijk, is dat naastenliefde?

WILHELMINA

Het lichamelijke is hier in het klooster uit den boze. U hebt zich laten leiden door Satan en zijn trawanten.

PETRONELLA

Wat voor onzin, kraamt u uit? Ik heb een misstap begaan, maar ik heb daar ontzettend spijt van. Dat heb ik u trouwens gezegd, kort na het moment waarop Rosa en ik zijn betrapt. U bent hoegenaamd niet vergevingsgezind. U blaakt van hardvochtigheid. U scheen er zelfs genoeg in te scheppen mijn schoeisel weg te nemen.

WILHELMINA

U liegt, zuster Petronella.

PETRONELLA

Dat is niet waar. U bent een schijnheilig mens, zuster Wilhelmina.

MOEDER PETRO

Petronella, je moest je schamen zoiets te zeggen. Moeder-overste bedoelt het goed.

PETRONELLA

Mama, het is hier voor mij een hel geworden.

MOEDER PETRO

Overdrijf je nu echt niet?

WILHELMINA

Uw dochter is helemaal het noorden kwijt. Zuster Marie-Ange is van het rechte pad afgeweken.

We zullen haar terug op het goede spoor zetten. Daarom begint ze overmorgen aan herbronning.

VADER PETRO

En dat betekent, eerwaarde zuster?

WILHELMINA

Ze gaat op retraite naar een slotklooster. Daar zullen haar dagen bestaan uit gebed, versterving, conferenties...

PETRONELLA

En dat is zomaar beslist, boven mijn hoofd!

WILHELMINA

U bent onderworpen aan mijn gezag.

MOEDER PETRO

Het klooster heeft het beste met je voor, geloof me.

PETRONELLA

Mama en papa, ik begin meer en meer een tegenzin te krijgen van dit leven.

WILHELMINA

U moet gehoorzamen aan het woord van God.

PETRONELLA

Ik ga nu naar mijn kamer en... Ik kan niet leven in dit nest van hypocrisie.

MOEDER PETRO

Moeder-overste, ik ken mijn dochter... ze is een flapuit. Het komt goed. U hebt onze steun.

Ouders staan op. Licht dooft.

8ste scène

Catherina, een dag later stond ik in mijn burgerkleden bij Wilhelmina. Ze schrok, dat kan je je wel indenken. Ineens was ze lief, maar ik verweet haar opnieuw haar schijnheiligheid. En dan heeft ze me verwenst. De woorden die ze naar mijn hoofd slingerde, kan ik niet herhalen. Maar wat ik tot dan toe had meegemaakt, was niets in vergelijking met wat me thuis zou overkomen. Mijn ouders, die wisten niet wat er gebeurde toen ik plots voor hun deur stond. Ik maakte aanstalten om binnen te gaan, toen mijn vader me tegenhield. Er ontspon zich een discussie, en waarop draaide het uit? Ik bracht schande over de familie, hoe durfde ik? Ik was hun dochter niet meer. Mijn thuis werd me ontzegd. De deur sloeg dicht. Waar stond ik? In de goot. De tranen sprongen me in de ogen, en ik ben naar het station gegaan en daar was er vrouw die me opving... de rest vertel ik je als je me komt opzoeken. Wacht niet te lang, lieve Catharina. Schrijf me of kom zo vlug mogelijk eens langs. Op het volgende adres kan je me vinden...

Licht dooft.

9de scène

Op zoek naar Petronella

HOERENMADAME

Waarnaar bent u op zoek, verloren poes, als ik vragen mag? Naar een man?

CATHARINA

Neenee. In deze buurt woont een kennis van me: ze was vroeger zuster, maar ze is nu lekenhelpster.

HOERENMADAME

Dan weet ik wie u bedoelt: Petronella. U ziet er erg aantrekkelijk uit. Verleidelijk. Misschien kan u ook lekenhelpster worden.

CATHARINA

Ik denk van niet, mevrouw: ik ben secretaresse bij een groot Antwerps autobedrijf.

HOERENMADAME

Ja, Minerva. *Catharina knikt* Eén van de grote mannen daar ken ik vrij goed.

CATHARINA

Ah ja?

HOERENMADAME

Bij hem heb ik een Minerva gekocht. Prachtauto!

CATHARINA

Woont u hier ergens?

HOERENMADAME

Hier op de avenue. In een maison close, nummer 22.

CATHARINA

Maar hoe kent u dan Petronella?

HOERENMADAME

Ik heb enkele opleidingstehuizen. Vandaaruit gaan de besten naar 'Lepeltje lepeltje'.

CATHARINA

U helpt dus ook mensen!

HOERENMADAME

Natuurlijk. Hoe heet u eigenlijk?

CATHARINA

Catharina.

HOERENMADAME

In onze branche draait het altijd om hetzelfde.

CATHARINA

U leidt secretaresses op.

HOERENMADAME

Op heel hoog niveau! Ik breng u naar Petronella. Hoe is uw naam ook alweer?

CATHARINA

Niet belangrijk.

Licht dooft.

10de scène

Zwoele muziek – zacht rode waas van licht

HOERENMADAME

Zuster Marie-Ange!

CATHARINA

Hoe? Ze is dus nog zuster en geen lekenhelpster!

HOERENMADAME

Allebei. Petronella draagt nog altijd haar habijt. Heel wat mensen die hier komen, vinden het heerlijk als ze worden geholpen door een non.

CATHARINA

Ik euh... ze is een zeer goede zuster.

HOERENMADAME

Eens als je hier werkt, wil je niet meer weg. Ze kent echt de knepen van het vak.

CATHARINA

Een eervolle taak. Ze heeft echt een roeping: zoveel mensen helpen. En dus niet alleen op school.

HOERENMADAME

Hier krijgt men levenselixir van de bovenste kwaliteit.

CATHARINA

Zuster Marie-Ange!

Petronella verschijnt in nonnenhabijt. Petronella en Catharina omhelzen elkaar.

PETRONELLA

Catharina. Ik had je, eerlijk gezegd, nu nog niet verwacht. Wat ben ik blij je te zien!

CATHARINA

Dag, zuster.

Hoerenmadame lacht.

HOERENMADAME

Zou uw vriendin Catharina niet passen hier in onze firma waar het levenselixir met liters vloeit?

PETRONELLA

Zij moet een mooie en gezonde vrouw blijven.

CATHARINA

Trouwens, ik heb een mooie job.

HOERENMADAME

Secretaresse bij Minerva.

CATHARINA

Ik kan dat ook zeggen.

PETRONELLA

Nee, Catharina is hier niet in de wieg voor gelegd. Levenselixir is illusie.

HOERENMADAME

Ik laat jullie alleen. Petronella, zou jij echt geen assistente kunnen gebruiken? Doe je best, meisje.

Het komt iedereen ten goede. Ik laat jullie beiden alleen. Vrouwen onder elkaar moeten eens

kunnen bijpraten.

11de scène

CATHARINA

Zuster, u draagt uw nonnenhabijt?

PETRONELLA

Altijd, tenminste als ik hier werk.

CATHARINA

U verricht hier een dienst van naastenliefde.

PETRONELLA

Zoals u weet, ben ik uitgetreden. Ik heb het klooster verlaten.

CATHARINA

Jaja. U bent niet meer in het instituut. Maar u bent nog altijd kloosterlinge? En thuis vond u alleen een gesloten deur.

PETRONELLA

En dan ben ik in onmacht gevallen.

CATHARINA

En dat betekent? Ik geraak er niet wijs uit.

PETRONELLA

Ik was ten einde raad... werd krachteloos. Hoe moet ik het verwoorden?

Wat ik wel weet, in het station heb ik deze vrouw ontmoet. Ze heeft zich over mij ontfermd.

CATHARINA

Echt een vriendelijke vrouw.

PETRONELLA

Ze heeft me opgevangen, ze onderhoudt me. Ik krijg eten en slapen. In ruil moet ik voor haar werken.

CATHARINA

Dat ligt voor de hand. U als zuster helpt mensen in deze firma.

PETRONELLA

Catharina, lief kind, ik ben geen non meer. Versta je dat, Catharina?

CATHARINA

Wat zegt u nu? Maar u draagt nog wel de kleren.

PETRONELLA

Ik ben een hoer.

CATHARINA

Zuster Marie-Ange! Het leek me erg vreemd hier. Het is een onbekende wereld voor mij.

PETRONELLA

Laat het zo blijven, Catharina.

CATHARINA

Bent u gelukkig?

PETRONELLA

Tja! Ik ben verdorven, Catharina. Ik kan niet meer terug. Onder mijn habijt ben ik naakt.

Arm wicht, dit hier is een bordeel. Een hoerenkast. Ik ben ontaard.

CATHARINA

Zoals u gekleed bent, bent u nog altijd kanunnikes.

PETRONELLA

Er zijn mannen die bij het zien van een non erg driftig worden. Hier hoor je vreemde dingen.

Ik ben blij je weer te zien. Jij bent nog rein en onbedorven.

Maar ik ga met alle mannen naar bed. Ik ben een hoer, Catharina!

CATHARINA

Zuster Marie-Ange, ik heb u altijd graag gehad. Wat ik nu zie en hoor, kan ik amper geloven.

PETRONELLA

De school en het klooster zijn twee gescheiden werelden. In de klas deden sommige zusters zich anders voor dan ze in werkelijkheid zijn. Hypocrisie.

CATHARINA

En dat betekent? Het zijn toch niet allemaal...

PETRONELLA

Schijnheiligheid. Mijn ogen zijn langzaam opengegaan. Ik zeg je één ding:

'Kom hier niet meer.'

Mijn wereld nu is niet jouw wereld. Dit hier is een plek waar goddeloosheid welig tiert.

Praat er met niemand over. Hou voor jezelf wat je nu hebt gezien. Beloof me dat?

Catharina lacht.

CATHARINA

En dat die vriendelijke dame me voorstelde jouw assistente te worden!

PETRONELLA

Alles hier is schijn. Vriendelijk? Ze ronselt jonge vrouwen. Voor de driften van mannen van alle leeftijden.

CATHARINA

Voelt u zich hier goed, zuster?

PETRONELLA

Soms ben ik gelukkig, als ik merk dat ik een eenzame heb gegeven wat hij nodig had.

Maar noem me niet meer zuster.

CATHARINA

Dan vindt u echt voldoening in uw werk?

PETRONELLA

Hoe langer ik hier ben, hoe goddelozer ik word.

CATHARINA

U gelooft niet meer in God?

PETRONELLA

Als je dit werk doet? Nee, God bestaat niet meer voor mij.

CATHARINA

U gaat ook niet meer naar de mis?

PETRONELLA

Bidden voor wie? Iedere man die hier binnenkomt, ligt aan mijn voeten. Ik toon hem de hemel op aarde. Ik ben het paradijs. Ik ben een godin.

Licht dooft.

4de AKTE

1ste scène

ontbijttafel

JOHANNA

Hoe was het bij de zuster in Gent.

CATHARINA

Ze stelt het goed op haar werk. 't Vraagt wat aanpassing...

JOHANNA

Alle begin is moeilijk. Heb jij je boterhammen klaar?

Catharina, maak er een mooie dag van.

De bel gaat.

ADRIAAN

Dat kan niemand anders zijn dan de postbode. Ik durf er mijn hoofd om te verwedden.

Adriaan staat op en verdwijnt even.

CATHARINA

Het betreft weer.

JOHANNA

Een dag zon, en daarna regen.

STEM POSTBODE

Dag, Adriaan, je weet als ik aanbel, dat het voor iets speciaals is.

't Is een brief voor Catharina.

STEM ADRIAAN

Catharina, kom eens even. 't Is voor een handtekening. Ze wou net vertrekken.

JOHANNA

Waarvoor zou dat zijn?

CATHARINA

Ik kan het al raden.

Catharina staat op en loopt naar de coulissen.

STEM POSTBODE

Zet je poot hier eens even. Asjeblieft. Allez, tot morgen misschien.

Adriaan en Catharina verschijnen opnieuw.

JOHANNA

Een recommandé, zeker? Van wie?

CATHARINA

Van de Minerva. Ik had het gedacht.

ADRIAAN

Opslag. En zo lang ben je nog niet bezig!

JOHANNA

Eigenlijk moeten ze toch over jou erg tevreden zijn. Lees eens.

CATHARINA

Geachte mevrouw,

Tot onze spijt moeten we u meedelen dat u ernstige tekortkomingen vertoont. Daarom maken we een einde aan onze samenwerking. Uw ontslag gaat vanaf nu in. Getekend...

ADRIAAN

Opslag – ontslag, scheelt hem enkele letters.

JOHANNA

En wat waren dan die...

CATHARINA

Ernstige tekortkomingen.

ADRIAAN

De directeur zal daar toch met jou over hebben gesproken?

JOHANNA

En je hebt zo'n mooi resultaat in 't laatste jaar behaald!

CATHARINA

Alle begin is moeilijk, zeker?

JOHANNA

Je bent nooit te oud om bij te leren.

CATHARINA

Een school is iets anders dan een bureau.

JOHANNA

Aan die tekortkomingen kan je iets doen. Aanpassen!

CATHARINA

ik ben afgedankt. En weet je waarom? De directeur wou mij als lief. Ik heb hem gezegd dat ik iemand had.

ADRIAAN

En 't is niet waar!

JOHANNA

Het pleit voor jou dat je er niet bent op ingegaan. Ik ben trots op jou, Catharina. Allez, zeg!

Een directeur! Waar gaan we naartoe?

CATHARINA

'k Zal mijn boterhammen terug uitpakken.

Licht dooft.

2de scène

Iedereen zit gezellig in de huiskamer wat te doen. De bel gaat.

JOHANNA

Verwachten wij iemand?

ADRIAAN

Ik doe wel open.

In de coulissen

't Is niet waar! Dag, Vina. Kom binnen. Hoelang is dat niet geleden dat je hier bent geweest?

Vina verschijnt met Adriaan.

Hier is mijn zuster.

JOHANNA

Wees welgekomen, schoonzus.

VINA

Dag, Johanna, en hier ons Catharina. Ik ben blij dat jullie thuis zijn.

CATHARINA

Dag, tante Vina, je ziet er moe uit.

JOHANNA

Waar kom jij vandaan?

ADRIAAN

Ons Vina komt van de dierentuin.

VINA

Maar nee, apen heb ik al genoeg gezien.

JOHANNA

Jij komt van de Grand Bazar.

VINA

Ja. Zoiets hebben wij niet over 't water. In de Grand Bazar vind je nu eens alles!

ADRIAAN

Ik loop er graag rond, en er zijn knappe verkoopsters.

JOHANNA

Allez!

VINA

'k Ben al heel vroeg op trot. Met de trein tot in het station van Sint-Anneke, dan door de voetgangerstunnel...

ADRIAAN

En die is lang.

VINA

Dan richting Groenplaats... de bazaar. Dat is een heel andere wereld. Enig. Ik voel mijn voeten niet meer.

JOHANNA

Een kopje koffie?

ADRIAAN

Ik ga mijn duiven verzorgen, want zondag speel ik op weduwschap.

VINA

Wat is dat nu weer?

CATHARINA

Duivenmelkerspraat.

JOHANNA

Adriaan zit meer op zijn til dan bij mij.

ADRIAAN

Dan op mij, bedoelt ze.

VINA

Wat voor een taal, Adriaan! En dat waar Catharina bij is! Foei!

ADRIAAN

Die jonge vrouwen weten meer dan wij denken.

CATHARINA

Als je het maar weet!

2de scène

VINA

Zeg, Johanna, waarom ik hier ben...

JOHANNA

Gewoonlijk schrijf jij een brief om ons je overkomst te melden.

VINA

Dit is toch wel een verrassing!

JOHANNA

Is er over 't water iemand overleden?

VINA

Heb jij misschien een doodsbrief gehad? Luister. Ik heb een neef, een kind van ons Alice, mijn zuster, een hele verstandige jongen, en een echte werker. Hij werkt bij een baas.

CATHARINA

Mama, ik pak drie koppen uit de kast. Dan zet ik ondertussen koffie.

VINA

Een geboren huisvrouw.

JOHANNA

Oh ja, je hebt het over den Door, he! D'r is toch niks mee?

VINA

Maar nee! Den Door werkt al een klein tien jaar als loodgieter.

CATHARINA

En hoe is het over het water?

VINA

De ene dag al wat beter dan de andere. Alles gaat zijn gewone gangetje.

JOHANNA

Waarom heb jij het, Vina, over ...euh... Door?

VINA

Door is een echte vakman. Hij verdient goed zijn brood en... hij wil als zelfstandig ondernemer beginnen.

JOHANNA

Amai!

VINA

Hier in het Antwerpse.

CATHARINA

Mama, hoeveel koffiemaatjes?

VINA

Maak hem niet te straf.

JOHANNA

Hij mag niet aan de ribben blijven plakken.

VINA

Ik zie zo graag dat jonge meisjes in het huishouden helpen. Dat belooft.

JOHANNA

Als ze niet moet gaan werken, dan zijn Catharina en ik altijd bezig.

VINA

Awel ja, dat hoor ik nu graag. Den Door is ook op zoek naar een meisje zoals Catharina.

CATHARINA

En dat is over het water niet te vinden? Zijn er nog koekjes?

JOHANNA

In de keukenkast. Een job en een vrouw... een hele aanpak.

VINA

Hoe is het spreekwoord... de beste paarden...

JOHANNA

Staan op stal. Heb je dat gehoord, Catharina?

CATHARINA

Jaja, maar ik ben wel geen paard!

VINA

Toch afgestudeerd, denk ik, en je werkt al, mag ik hopen?

JOHANNA

Jaja, maar ze is net...

CATHARINA

Iets te laat gekomen. Ik ben me gaan aanbieden bij de Minerva, in de Karel Oomsstraat, om er te werken als secretaresse.

JOHANNA

Een plaats van secretaresse is gegeerd.

VINA

Dus, je hebt wat tijd.

JOHANNA

Catharina, eigenlijk, je hebt je leeftijd. Het is misschien interessant eens kennis te maken met...

VINA

Den Door.

CATHARINA

Tante Vina! Dat overvalt me nu echt. Ik ben nog zo jong.

VINA

Een gezin stichten, dat is toch de droom van ieder meisje.

JOHANNA

En dat heeft meneer pastoor erg graag.

Adriaan komt binnen.

3de scène

ADRIAAN

Wat heeft de pastoor graag?

VINA

Dat een jongen een meisje zoekt, ermee trouwt en een gezin sticht.

ADRIAAN

En daarover zijn de kwezeltjes aan het spreken.

VINA

Zeg, Adriaan!

JOHANNA

Wij zijn wel echte vrouwen, he, Vina!

ADRIAAN

Als je dat zelf zegt!

CATHARINA

Tante Vina komt vragen of haar neef eens tot hier mag komen.

ADRIAAN

Op vakantie.

JOHANNA

Een jonge dertiger hier bij ons voor enkele dagen!

ADRIAAN

Zomaar? Maak dat de ganzen wijs.

VINA

Adriaan, jij kent den Door? Wel, hij zou graag kennismaken met een goed meisje.

JOHANNA

En daarom heeft Vina aan ons Catharina gedacht.

ADRIAAN

En in 't Waasland is er niks te vinden, en daarom wil hij het hier komen zoeken.

CATHARINA

Niks en het! Asjeblijft, zeg! Ik ben wel Catharina.

ADRIAAN

Dat is bij manier van spreken.

JOHANNA

Ons Catharina is goed geleerd. Ze kan rekenen, typen en ze kent... haar Frans.

VINA

Zonder Frans kom je nergens.

CATHARINA

'k Ken zelfs een beetje Engels.

ADRIAAN

Wie spreekt dat hier? Bij de spoorweg, en dan heb ik het over de hogere echelons, daar is alles Frans wat de klok slaat.

VINA

Vlaams... vergeet het.

Licht dooft.

4de scène

JOHANNA

Ik ben blij dat Vina tot bij ons is gekomen.

CATHARINA

Toch niet om...

JOHANNA

Maar nee. Het is wel heel lang geleden dat we ze nog gezien hebben.

CATHARINA

Ik denk... van mijn plechtige communie. Het water ligt er tussen, wat wil je?

ADRIAAN

Een ander land... een ander volk.

JOHANNA

Hoe?

CATHARINA

De Schelde, mama.

JOHANNA

Dat is nog altijd wel ons land.

ADRIAAN

Ons Vina is voor niks beschaamd. Van zus tot koppelaarster! En dan is ze er.

CATHARINA

Ze bedoelt het goed, en daarbij... moet er nog veel water door de zee.

ADRIAAN

Dat laatste hoor ik graag. Nooit te vlug zijn.

JOHANNA

Ons Catharina is oud en wijs genoeg om zelf een beslissing te nemen.

CATHARINA

En ik kan nog altijd raad vragen.

ADRIAAN

Daar zijn wij voor, of niet soms? *lacht*

CATHARINA

Ik ga naar mijn kamer.

JOHANNA

Waarom blijf je niet bij ons?

CATHARINA

Mag ik ook eens alleen zijn?

ADRIAAN

En dat wil... och, 'k zal maar zwijgen.

CATHARINA

Zwijgen kan niet verbeterd worden. Onthou dat. 'k Ga een brief schrijven.

ADRIAAN

'k Zal hem gaan posten als je wil.

JOHANNA

Dat kan ze zelf!

CATHARINA

Daar ben ik oud genoeg voor. Bedankt, Adriaan, dat je me zo wilt helpen.

Licht dooft

5de scène

Bordeel

CATHARINA

Dag, mevrouw.

Petronella, niet in habijt, knapt een klusje op en kijkt niet op.

Juffrouw, dat is hier alleen voor mannen, of zoekt u werk?

Kijkt op

Maar... Catharina! Ik had je niet herkend.

CATHARINA

Ik jou eigenlijk ook niet.

PETRONELLA

Ik moet wel over een kwartier aan het 'echte' werk. Jaja, die brief!

CATHARINA

Ik kom je om raad vragen. Denkt u dat ik rijp ben voor een jongen?

PETRONELLA

Die vraag overvalt me. Als ik eerlijk mag zijn: je bent een ernstige vrouw, verstandig, je hebt een goede opvoeding. Ja, is mijn antwoord. Of de raad van een hoer!

CATHARINA

Zuster Marie-Ange!

PETRONELLA

Asjeblieft! Zeg dat niet meer.

CATHARINA

Ik hou van mijn mama, maar... en mijn stiefvader...

PETRONELLA

Maakt hij avances bij jou? Dat heb ik uit je wat schrijft, kunnen afleiden.

CATHARINA

Hij probeert, maar ik heb hem al op zijn plaats gezet.

PETRONELLA

Zo hoort het. Lieve meid, zoek een jongen. Wees niet te snel. En sticht na rijp beraad een gezin.

Ik geloof in jou.

CATHARINA

Hoe kan ik u bedanken?

PETRONELLA

Door me niet uit het oog te verliezen.

STEM HOERENMADAME

Over een kwartier: van non tot hoer van God!

Petronella trekt haar habijt aan en begint zich te schminken, terwijl Catharina toekijkt.

PETRONELLA

Je kijkt zo...

CATHARINA

Ik heb met u te doen, zuster...

PETRONELLA

Nee! Zie hier de zondares, de hoer van Satan.

CATHARINA

Nee, dat bent u niet. U bent even verdwaald, zuster Marie-Ange.

PETRONELLA

Ik geniet van al wat zondig is. Ik ben veroemd. Weet je: ik ben vaak wanhopig.

CATHARINA

Zo ken ik u niet, de opgewekte zuster. Mag ik u schrijven als ik het nodig heb? Ik heb een groot vertrouwen in u.

PETRONELLA

Dat je me niet laat vallen, doet me meer dan goed. Misschien is het een teken...

CATHARINA

Wat bedoelt u?

PETRONELLA

Nee, laat maar. Ik ben niet gelukkig. Jij, Catharina, bent een lichtje in mijn doffe ellende.

CATHARINA

U bent meer dan mooi.

PETRONELLA

Hier is het uiterlijke belangrijk. Verleiden, verleiden! Met lippenstift, mascara...

CATHARINA

Zuster Marie-Ange...

PETRONELLA

Hou ermee op! De hoer van Onze-Lieve-Heer is bijna klaar voor haar goddeloze optreden.

CATHARINA

Houdt u van mannen?

PETRONELLA

Ik houd van mensen. Ik wil alles voor ze doen, maar...

CATHARINA

Maar?

PETRONELLA

Hoe moet ik aanvullen? Sommigen worden verliefd, anderen gedragen zich als beesten...

Wij, hoeren, zijn nodig.

CATHARINA

Bent u nog kanunnikes?

PETRONELLA

Ik weet het niet. Ooit...

HOERENMADAME

Zuster, uw act begint.

CATHARINA

Tot nog eens.

Beiden omarmen elkaar en wuiven elkaar uit.

Licht dooft.

6de scène

Adriaan komt meer dan rustig binnen.

JOHANNA

Adriaan, u bent zo laat. Gewoonlijk ben jij al enkele uren thuis. Is er iets gebeurd met de trein?

ADRIAAN

Nee, de treinen rijden klokvast. Maar ik ben nog een pint gaan drinken in een café, en ik voelde me plots niet goed worden.

CATHARINA

Je ziet er wel wat belabberd uit.

ADRIAAN

Het werd wazig voor mijn ogen, en ik zeeg neer.

JOHANNA

Waar is dat gebeurd?

ADRIAAN

Niet ver van 't station... in een doorgang.

CATHARINA

Ah! En wie heeft je geholpen?

ADRIAAN

Alles was wazig. Ik vermoed een non die daar voorbijkwam.

JOHANNA

Dat was dus de barmhartige Samaritaanse.

CATHARINA

Hoe zag ze eruit?

ADRIAAN

Ik denk mooi. En ze geurde zo lekker.

JOHANNA

Zeg dus niks meer over nonnen. Er zijn uitzonderingen.

CATHARINA

Je bent op straat blijven liggen tot je je beter voelde?

ADRIAAN

Nee. Enkele voorbijgangers hebben me binnengedragen in een winkel...

CATHARINA

Een winkel?

ADRIAAN

Een mooie etalage.

CATHARINA

En wat werd er verkocht?

ADRIAAN

Heel mooie dingen. Dingen waarmee je echt kon uitpakken.

JOHANNA

Ja, en wat verkochten ze daar?

ADRIAAN

Toen ik me beter voelde, heb ik bedankt, en dan ben ik vertrokken.

JOHANNA

En die non?

ADRIAAN

Die is niet bij me gebleven. Ze was heel lief. Ze heeft me verzorgd. Was zij er niet geweest, dan...

Ik kan me haar gezicht nu moeilijk voor de geest halen.

CATHARINA

En ze heeft haar naam niet gezegd?

ADRIAAN

Zuster, hoorde ik zeggen, u wordt verwacht.

JOHANNA

Dat was de overste?

ADRIAAN

Waarschijnlijk.

CATHARINA

En hoe reageerde ze toen?

ADRIAAN

Ze antwoordde: 'Jaja, ik ben er al.'

JOHANNA

En toen?

ADRIAAN

Ik heb de winkel verlaten. Maar ik ga daar toch nog eens iets kopen.

CATHARINA

Je hoeft daarvoor misschien niet naar Gent te gaan. Ook in Antwerpen vind je alles. En neem ons mama mee!

JOHANNA

Ik ben blij dat je hier bent, Adriaan, wel en gezond. En ik heb nog iets in mijn schort...

Verwondering bij de anderen

CATHARINA

En wat is het?

JOHANNA

Ik heb de brievenbus gelicht. Wie raadt de afzender?

CATHARINA

Tante Vina?

JOHANNA

Meteen erop. Ons Catharina... die is fantastisch op alle gebied.

CATHARINA

Wat schrijft tante?

JOHANNA

Door komt.

ADRIAAN

Wie zegt dat het iets wordt tussen...

JOHANNA

Catharina moet toch niet alleen blijven.

ADRIAAN

Nee, eerst wat profiteren van het leven. Zien wat er op de markt te koop is.

CATHARINA

Jonge mensen zijn geen handelswaar.

JOHANNA

Overschot van gelijk.

ADRIAAN

Je hebt den Door nog niet gezien, en het lijkt al koek en ei.

CATHARINA

Ik heb zo'n voorgevoelen dat het iets kan worden.

JOHANNA

Niet van de ene naar de andere lopen, om dan uiteindelijk een oude jonge dochter te blijven.

CATHARINA

Als de gelegenheid zich voordoet!

JOHANNA

Of als Jan van Pas komt, zoals wij zeggen.

Licht dooft.

7de scène

Adriaan komt binnen met Door.

ADRIAAN

Mag ik jullie voorstellen: den Door?

DOOR

Jij bent Catharina!

JOHANNA

Dat is nu niet moeilijk, he, Door?

DOOR

Dag Johanna.

ADRIAAN

Zeg, Door, jij kunt dat hier wel aan?

DOOR

Jaja, nonkel.

JOHANNA

Jan van Pas is er al?

DOOR

Is die ook verwacht?

Johanna verdwijnt.

CATHARINA

Niet dat ik weet. Mama kan soms vreemde dingen zeggen.

DOOR

Catharina, dat ik vanuit het Waasland moet komen om zo'n mooi meisje te zien.

CATHARINA

Overdrijf niet. Er staat een charmeur voor mijn neus.

DOOR

Neenee, maar...

CATHARINA

Hoe gaat het met de loodgieterij?

DOOR

Bij mijn baas gaat het goed. Ik ben nu al meestergast. En mijn werk: verdelen en leiden.

CATHARINA

Een talent.

DOOR

Ik kan wel met mijn handen werken, maar jij kunt zoveel meer.

CATHARINA

Andere dingen, ja, maar als er een buis lekt, dan kan ik dat niet oplossen met steno.

DOOR

Maar ik heb een probleem...

CATHARINA

Dat je geen lekken kan dichten?

DOOR

Toch wel!

CATHARINA

Vertel. Ik ben een en al oor.

DOOR

Ik kan en wil niet langer in het Waasland blijven.

CATHARINA

Oh! Problemen met...

DOOR

Neenee. Ik wil vooruit. Het Waasland verlaten en me als zelfstandige hier vestigen.

...

CATHARINA

Dat is een hele aanpak: je dorp verlaten en naar een gemeente rond Antwerpen komen.

DOOR

Ik denk dat er voor mij meer toekomst is in de stad dan op de boerenbuiten.

CATHARINA

Dat is mogelijk. Ik zou het moeilijk hebben om mama en Adriaan te verlaten.

DOOR

Is het mogelijk om bij jullie een tijdje te verblijven om dan...

CATHARINA

Oei! Daarop kan ik niet antwoorden. Zoiets moet je aan ons mama vragen.

DOOR

Om dan op zoek te gaan naar een huis met een grote hof...

CATHARINA

Groenten kweken, kippen houden. Iedere dag een vers eitje...

DOOR

Nee, om er een loods te bouwen voor mijn handkar, later voor mijn camion, voor mijn materiaal...

CATHARINA

Ik heb een voorstel: als we eens samen gingen wandelen. Zo kan je onze gemeente leren kennen.

Licht dooft.

8ste scène

Adriaan en Johanna in de huiskamer. Gestommel en gelach in de coulissen.

Als twee verliefden komen Catharina en Door binnen.

ADRIAAN

Kijk nu eens! Jullie laten er precies geen gras over groeien.

JOHANNA

Rustig! Jullie zijn nog niet getrouwd.

CATHARINA

Overdrijven jullie nu niet?

DOOR

We hebben een leuke namiddag gehad. Een fantastische wandeling.

JOHANNA

Daar ben ik blij om.

ADRIAAN

't Was wel een lange wandeling, of vergis ik me?

CATHARINA

Neenee, we kwamen voorbij de Trianon en...

DOOR

Zo'n cinema hebben ze bij ons niet. Het was een film met Humphrey Bogart.

ADRIAAN

En hoe heette de film?

CATHARINA

Action in the North Atlantic.

DOOR

Wat zeg jij dat mooi!

JOHANNA

En dat betekent?

DOOR

Konvooi naar Moermansk.

ADRIAAN

Een oorlogsfilm! Rusland. Als je zou...

JOHANNA

Ja, 't is goed. Niet beginnen over je krijgsgevangenkamp!

ADRIAAN

Je hebt toch iets van de film gezien?

CATHARINA

Hoe bedoel je?

DOOR

En van iets lekkers geproefd.

ADRIAAN

Wat dacht je?

JOHANNA

Tijdens de entr'acte, allez de pauze, komen ze rond met eigengemaakt roomijs.

CATHARINA

Lekker!

ADRIAAN

Toen we elkaar leerden kennen, gingen we iedere zondag.

CATHARINA

Er is dus wat slijtage op gekomen.

JOHANNA

De leeftijd, zeker?

Het gesprek stopt.

DOOR

Ik wil zo vlug mogelijk naar Antwerpen terugkomen.

ADRIAAN

Even de stier bij de hoorns vatten.

CATHARINA

We zien mekaar wel zitten, he, Door?

DOOR

Zelfstandige loodgieter speelt al lang in mijn hoofd.

JOHANNA

Eigenlijk is dat wel goed nieuws... zelfstandige loodgieter.

CATHARINA

Ik vind van wel.

DOOR

Dat kan ik niet ontkennen. Ik wil zo vlug mogelijk met de voorbereidingen starten.

ADRIAAN

Ons boertje van over 't water weet van aanpakken.

CATHARINA

Dat is nu een echte man!

JOHANNA

En die voorbereidingen, hoe zie je die?

DOOR

Ik zou bijvoorbeeld bij jullie een tijdje kunnen verblijven...

ADRIAAN

De kat bij de melk zetten? In geen honderd jaar.

CATHARINA

't Zal wel gaan, zeker! Wij zijn wel geen kinderen meer!

JOHANNA

De mensen zouden er schand van spreken.

ADRIAAN

Nog niet getrouwd, en ze wonen al samen. Als het bij wonen zou blijven!

CATHARINA

Ik ben wel deftig, en dat is Door ook.

ADRIAAN

Ze verdedigt hem al. Heb je dat gehoord, Johanna?

CATHARINA

Als je het dan toch wil weten...

DOOR

Om alle discussies te vermijden, zal ik op zoek gaan naar een kwartier. Meer heb ik niet nodig.

CATHARINA

Door blijft niet bij de pakken zitten.

ADRIAAN

Nieuwe bezems vegen goed.

DOOR

Adriaan heeft blijkbaar weinig vertrouwen in me.

JOHANNA

Adriaan meent dat goed, maar ik geef toe dat het wat brutaal overkomt.

CATHARINA

Soms wat onbeholpen, he, Adriaan!

DOOR

Ik zal iets gaan huren en vandaar proberen te beginnen met mijn eenmansbedrijf.

JOHANNA

Zo hoor ik het graag. Jij wordt een waardig man voor mijn dochter.

ADRIAAN

Onze dochter.

CATHARINA

Jaja, 't is goed. Vanaf het moment dat Door en ik zeker zijn van wat we samen willen, dan had ik graag een verlovingsfeest gegeven.

JOHANNA

En wanneer had jij gedacht?

CATHARINA

Hoe kan ik nu daarop antwoorden?

ADRIAAN

Even je verstand kwijt en... 't is gebeurd! *Adriaan lacht.*

DOOR

Ik ben katholiek opgevoed.

ADRIAAN

Dat wil niks zeggen.

CATHARINA

Wij doen geen zonden, zoals sommigen.

ADRIAAN

Als je van de verboden vrucht hebt geproefd!

CATHARINA

Als je getrouwd bent, is er geen verboden vrucht, of heb ik het mis, Adriaan?

ADRIAAN

Zie je wel dat ik recht in mijn schoenen sta.

CATHARINA

Niet zoals jij denkt!

DOOR

Ik kan niet volgen.

CATHARINA

Er zijn er hier nog! We zullen ons in 't kort verloven.

ADRIAAN

Loop je niet te vlug van stapel?

DOOR

Als we weten wat we willen.

JOHANNA

Wat kan het snel gaan!

Licht dooft.

9de scène

JOHANNA

Roept vanuit de coulissen

Catharina, de postbode heeft een brief voor je gebracht. 'k Heb hem bij de spiegel in de gang gelegd. Ik ben in de kelder. Kom hem halen.

...

CATHARINA

Geen afzender. En de stempel op de postzegel is niet duidelijk.

Catharina gaat in de fauteuil zitten, opent de brief...

Lede... zuster Marie-Ange!

ZUSTER MARIE-ANGE

In een spot verschijnt zuster Marie-Ange.

Liefste Catharina,

Ik ben terug zuster Marie-Ange. Ik weet niet wat er met mij is gebeurd. Gelukkig ben ik niet geweest, maar nu wel.

Er knaagde iets in me. Ik heb veel gebeden, ook al had ik tevoren gehoord en geboerd. Onze-Lieve-Heer moet iets met me hebben gedaan. Het leek wel een visioen. Ik heb iets wonderbaars gezien.

Vraag me niet wat. Ik kan het niet beschrijven. Wat ik nu wel weet: ik heb mijn zondige leven vaarwel gezegd. Maar het was niet eenvoudig om de bazin van het etablissement te overtuigen. Ze heeft toch naar mij willen luisteren. Gelukkig was de kerk haar niet vreemd. Wel was het voor haar lang geleden dat ze nog een voet in een kerkgebouw had gezet. Maar ze was een en al begrip, ook al had ik nog schulden bij haar te vereffenen.

CATHARINA

Schulden?

ZUSTER MA

De mannen die met mij naar bed gingen, betaalden haar wel. Maar ik had kost en inwoon.

En die werden hoog aangerekend. Ik ben hoegenaamd niet rijk, maar nu wel.

Ik heb contact gezocht, weliswaar in burgerkleden, met de pastoor van de Sint-Baafskathedraal.

Hij heeft mijn biecht gehoord en me de absolutie geschonken. Ik ben terug naar het bordeel gegaan. Aan madame heb ik mijn situatie uitgelegd, en ik hoefde niet meer de hoer in nonnenhabijt te zijn. Ze heeft niet met me gespot. Ik ben haar dankbaar, uiteindelijk heeft ze me ooit opgevangen. Enkele dagen later werd ik ontboden op het bisdom. En daar heeft de bisschop me terug opgenomen in de schoot van onze Heilige Moeder de Kerk. Het bisdom heeft contact gezocht met het klooster in Lede. Daar werd ik goed ontvangen. Ik ben opnieuw kanunnikes. Ik voel me meer dan de hemel te rijk. Naast mijn familie ben jij de eerste aan wie ik dit blijde nieuws meld. Ik hoop je snel weer te zien. Zeer genegen, zuster Marie-Ange.

5de scène

JOHANNA

Je lacht.

CATHARINA

Ik ben blij, mama. Zuster Marie-Ange is terug in Lede. Ik zou ze zo graag op mijn verlovingsfeest hebben.

JOHANNA

Heel mooi van je, maar ze zal het klooster niet verlaten.

CATHARINA

Denk je dat?

JOHANNA

Ik heb al vaak gehoord in de parochie dat nonnen zelfs de begrafenis van hun ouders niet mogen bijwonen. Probeer.

CATHARINA

Weinig menselijk. Petronella, nee, zuster Marie-Ange is een echte zuster.

JOHANNA

Als het zover is, zal ze in gedachten bij jou zijn. Wees daarvan overtuigd, lieve dochter.

Licht dooft.

5de AKTE

1ste scène

Enkele kleedhokjes-tafeltjes met stoelen-picknickmand-kroezen-limonade-thermos-geruit roodwit tafellaken

CATHARINA

Het was een mooi verlovingsfeest.

DOOR

Wat moet het trouwfeest dan niet worden?

ADRIAAN

Zover zijn we nog niet, toekomstige schoonzoon, neef van me.

VINA

Wat is het lang geleden dat ik hier nog op het Noordkasteel geweest ben.

JOHANNA

En met dit weer! Zalig om hier uit te rusten.

ADRIAAN

We kunnen ons eens laten gaan. Niemand kent ons hier.

JOHANNA

Wat ben jij van plan? Niet teveel bier. Trouwens, we hebben koffie en limonade.

CATHARINA

Je moet je gedragen, Adriaan.

DOOR

Zo ken ik je niet, schoonpapa.

ADRIAAN

Vrouwen moeten hun zeg hebben. Vergeet dat niet.

VINA

Eergisteren ben ik vroeg opgestaan, want ik had de eerste trein naar Sint-Anneke nodig.

CATHARINA

Hoe laat was dat?

VINA

Zes uur vijftwintig. Een dik half uur op de stoptrein en dan...

ADRIAAN

te voet door de voetgangerstunnel. Dat is goed voor de lijn, Vina.

VINA

Nee, Vina heeft de overzet genomen. En dat zal in de toekomst vaak gebeuren.

Onze Door woont nu definitief hier.

ADRIAAN

Maar ze wonen nog niet samen.

DOOR

Dat komt nog.

ADRIAAN

Alles op zijn tijd!

CATHARINA

't Begint warm te worden. Ik ga mijn badkostuum aantrekken.

ADRIAAN

En ik ga eens op zoek naar een wc.

DOOR

Ondertussen kunnen wij de picknick klaarmaken.

CATHARINA

O ja, Door weet het, maar jullie niet. We hadden met z'n zessen kunnen zijn. Vanmorgen heb ik nog een telegram gehad.

ADRIAAN

Een huwelijkstelegram?

CATHARINA

Adriaan! Een verloving is ook een belangrijke stap voor het huwelijk.

ADRIAAN

En van wie kwam hij?

CATHARINA

Van zuster Marie-Ange.

VINA

Amai, dat is een mooie kloosternaam.

CATHARINA

Ze wenste ons proficiat met onze verloving...

ADRIAAN

Het telegram komt wel wat te laat!

JOHANNA

Eigenlijk heeft Adriaan gelijk.

CATHARINA

En ze zou naar hier komen, met een andere zuster.

ADRIAAN

Die gaan hun ogen nogal de kost geven.

CATHARINA

Denk jij nu echt dat die wereldvreemd zijn?

JOHANNA

En ik die dacht dat nonnen hun klooster niet mogen verlaten!

VINA

Hoe heet de andere zuster?

CATHARINA

Wilhelmina, de overste.

JOHANNA

Hoe laat gaan ze hier toekomen?

CATHARINA

Na de middag.

ADRIAAN

Nonnen in 't Noordkasteel! Daar gaan ze in de gazet over schrijven.

JOHANNA

Formidabel! Ik ben blij voor jou, Catharina.

CATHARINA

Waar is mijn badkostuum?

JOHANNA

Onderaan in de mand.

ADRIAAN

Vertrek maar al. Voor de badhokjes is het altijd aanschuiven. Ik breng het.

Dan ga ik ineens pissen.

2de scène

Badhokjes

CATHARINA

Wat een geluk! 'k Ben precies de eerste.

Catharina opent het hokje en Adriaan springt er samen met haar in.

ADRIAAN

Nu heb ik je alleen. Dat afscheid moeten we vieren.

CATHARINA

Moet ik roepen? Wat zullen de mensen denken?

ADRIAAN

Er stond hier niemand.

CATHARINA

Nee, Adriaan, ik wil dat niet.

Achter gesloten badhokje. Geluiden die Catharina's afweer weergeven.

ADRIAAN

Als een vrouw neen zegt... je maakt me al jaren zot. Laat me je strelen.

CATHARINA

Er komt iemand aan. Ik hoor het. Moet ik roepen?

ADRIAAN

Zwijg. Trek je badkostuum aan. Laat me genieten van dit moment.

CATHARINA

Doe je voet van de deur weg!

3de scène

DOOR

Ik zal eens gaan kijken of mijn liefje goed kan zwemmen.

...

Door hoort wat er gezegd wordt.

CATHARINA

Stop ermee.

ADRIAAN

Toon wat je bij de nonnen hebt geleerd.

Door trekt de deur van het badhokje open.

DOOR

Catharina!

ADRIAAN

Ze had een oorbel laten vallen en ze vroeg me te helpen.

DOOR

Met het deutje dicht!

CATHARINA

Wacht, ik kan alles uitleggen, Door. Maar wacht dan toch!

Adriaan! Als ons mama...

4de scène

Door naar Vina en Johanna die klaar zitten om te eten.

VINA

En heb je haar zien zwemmen?

DOOR

Meer dan dat.

JOHANNA

Heb jij Adriaan gezien? Dat pissen duurt zo lang?

DOOR

Blijkbaar. Hij was haar zwemkunsten aan het bewonderen.

Ik ga vlug ook een duik nemen.

VINA

Ik heb je nog nooit zien zwemmen, Door?

DOOR

Dat is niet zo moeilijk: als een baksteen recht naar onderen. *grijnst*

JOHANNA

Zullen wij wel wachten met onze picknick!

VINA

Heb jij een zwembroek bij je?

DOOR

In het Noordkasteel moet alles kunnen. In mijn onderbroek.

JOHANNA

De zwembroek van Adriaan ligt in de picknickmand. Trek die dan aan. Ik heb honger. Ik blijf niet wachten.

VINA

Tegen wie zeg je het? Wij beginnen. *Naar Door* Wees voorzichtig. Je weet dat je niet kunt...

5de scène

Vina en Johanna beginnen te picknicken.

JOHANNA

Kaas of saucis?

VINA

Een boterham met kaas en een glas orangeade.

Hm! Dat smaakt.

JOHANNA

De lucht, he! *Rumoer* Hoor jij dat ook?

Uit de coulissen komt een brancardier over het podium gelopen.

Dat is niet normaal.

VINA

Die doet zijn werk, Johanna. Allez, wie had dat gedacht?

JOHANNA

Ons Catharina met Door.

VINA

Een schoon koppel.

JOHANNA

Daar moeten mooie kinderen van komen.

Rumoer wordt luider. Brancardier komt terug gelopen.

VINA

Er is iets gebeurd. Ik ben er zeker van.

JOHANNA

Meneer!

BRANCARDIER1

Geen tijd nu. Ik heb mijn collega nodig en een draagberrie.

Twee brancardiërs lopen met draagberrie over het podium.

VINA

Die gaan geen pintje drinken.

6de scène

Catharina komt aangelopen, gevolgd door Adriaan.

ADRIAAN

Wacht, zeg ik je. Kom hier!

CATHARINA

Laat me gerust. *Huilt* Mama, je gelooft het niet.

JOHANNA

Wat is er, mijn kind?

ADRIAAN

Catharina!

CATHARINA

Het is Door. Ze hebben hem eruit gehaald.

ADRIAAN

Er was niks meer aan te doen.

VINA

'k Heb het nog zo gezegd! Mijn woorden zijn nog niet koud.

JOHANNA

Jij had een voorgevoel.

CATHARINA

Ze hebben nog geprobeerd, maar...

JOHANNA

Adriaan, hoe sta je er nu bij? Zeg iets.

ADRIAAN

Wat moet ik zeggen?

VINA

Hoe komt dat toch?

CATHARINA

Hij kon zijn handen niet thuis houden.

JOHANNA

Wat zeg jij allemaal, Catharina?

VINA

Allez, je moet toch iets kunnen verdragen!

ADRIAAN

Ze is boven haar toeren.

7de scène

In de volgende scène brengen de twee brancardiers Door op een draagberrie..

Catharina valt neer bij Door en snikt.

VINA

Als je niet kunt zwemmen...

JOHANNA

Dan moet je er niet in springen!

ADRIAAN

Ja, zichzelf overschatten, he! Onverstandig!

CATHARINA

Het is allemaal jouw schuld!

JOHANNA

Je moet Adriaan niet beschuldigen. Hij heeft er niks mee te maken.

ADRIAAN

Natuurlijk niet.

VINA

Het was allemaal te mooi. 't Is dat 't zo moet zijn.

JOHANNA

Het lot. Als God het wil!

ADRIAAN

We zijn vertrokken.

BRANCARDIER1

Juffrouw, wil je de overledene loslaten. We moeten ermee weg.

BRANCARDIER2

'k Zal een dokter opbellen.

Brancardiers met Door weg.

8ste scène

Wilhelmina en Marie-Ange komen op.

JOHANNA

O nee! Die zusters!

ADRIAAN

Dat ontbrak er nog aan.

CATHARINA

De zusters komen wel voor Door en mij.

snikt

Dag, zuster Marie-Ange, dag, zuster Wilhelmina.

ZUSTER M

Catharina huilt van geluk!

JOHANNA

Was het maar waar!

CATHARINA

Dat is zuster Marie-Ange, mijn lerares, en dat is de overste: zuster Wilhelmina.

Zuster Marie-Ange kijkt naar Adriaan die zich terugtrekt.

En dat is mijn mama.

WILHELMINA

De mama ken ik.

ZUSTER M

Ik nog niet.

JOHANNA

Dag, zusters.

CATHARINA

En dat is tante Vina.

ZUSTER MA

Huil toch niet, lieve Catharina. Wat is er toch?

JOHANNA

Zusters, er is iets verschrikkelijks gebeurd. Net voor jullie aankwamen.

ZUSTER MA

Probeer kalm te blijven, meisje.

CATHARINA

Mijn verloofde Door is verdronken.

Wijst naar Adriaan

9de scène

BRANCARDIER2

Kan er iemand meekomen naar de Rodekruispost?

VINA

Ik. Ik ben familie.

ADRIAAN

Ze waren nog niet getrouwd. Ze konden nog doen wat ze wilden.

BRANCARDIER1

Er moeten nog papieren worden ingevuld.

BRANCARDIER2

En een dokter moet de dood vaststellen.

Catharina barst opnieuw in snikken uit.

ZUSTER MA

Eerst het verlovingsfeest. En wie bent u?

JOHANNA

Dat is mijn man Adriaan. Catharina's stiefvader.

ADRIAAN

Zusters.

ZUSTER MA

U komt me bekend voor.

ADRIAAN

In de school. Op de prijsuitdeling.

WILHELMINA

Op de proclamatie?

ZUSTER MA

Ik heb ook zoveel gezichten gezien.

JOHANNA

Hoeveel ouders hebt u al niet te woord gestaan?

CATHARINA

Trouwens, als ik me goed herinner: ik was met mama op de prijsuitdeling.

ZUSTER MA

Dat weet ik dus niet. En toch ken ik u van ergens.

WILHELMINA

Misschien heeft meneer een tweelingbroer?

ADRIAAN

Nee, misschien was het wel iemand die erg op me lijkt. Ik ga verder inpakken. Iemand moet het doen.

ZUSTER MA

Het begint me te dagen. Wacht eens even...

ADRIAAN

Komt met zijn hand bij de hartstreek.

Ik voel me echt niet goed worden.

WILHELMINA

Emoties. Wij begrijpen dat.

ZUSTER MA

Ga maar even zitten, meneer. Hoe kan ik je troosten, lieve Catharina?

JOHANNA

Gaat het, Adriaan? O, zusters, u bent al een hele tijd onderweg.

Hebt u geen dorst?

WILHELMINA

Bekommer u nu maar om uw man.

ZUSTER MA

Meneer vindt troost bij zijn vrouw. En zo hoort het!

JOHANNA

Als de nood het hoogst is, staat een vrouw haar man bij.

ZUSTER MA

Het hoeft niet altijd een non te zijn die een man... of vrouw geestelijk en lichamelijk bijstaat.

10de scène

WILHELMINA

We zullen even met Catharina gaan wandelen.

ZUSTER MA

En haar wat proberen op te beuren.

Beide zusters en Catharina verdwijnen even.

JOHANNA

Gaat het, Adriaan?

ADRIAAN

Ik kreeg het plots zo benauwd.

JOHANNA

En heb je dat nog gehad?

ADRIAAN

Toen ik onlangs van mijn werk in Gent kwam.

JOHANNA

Je hebt me dat nooit gezegd. Had je je dan opgeboeid?

ADRIAAN

Niet dat ik weet. Voor ik de trein naar Antwerpen nam, even een luchtje scheppen,
weg uit het maffe kantoor.

JOHANNA

Kom in 't vervolg wat vlugger naar huis. Ik zal er voor je zijn.

Drink wat.

ADRIAAN

Ik voel me al iets beter. 'k Weet niet wat ik daarnet had.

11de scène

De zusters en Catharina komen terug.

JOHANNA

Ze zijn al terug.

ZUSTER MA

Ik zie dat meneer al wat meer kleur heeft.

JOHANNA

En hij kan al naar me lachen.

CATHARINA

Maar ik niet naar hem.

ZUSTER MA

Men moet kunnen vergeten en vergeven.

Adriaan reageert.

JOHANNA

Niet opboeien.

Zeg, Catharina, je bent nu even met de zusters gaan wandelen. Je gaat toch niet naar...

ZUSTER MA

Nee, mevrouw, ze heeft ons heel veel verteld, en wij hebben geluisterd.

WILHELMINA

Ze heeft nog een hele toekomst voor zich, maar niet in het klooster.

ADRIAAN

Daar ben ik blij om.

CATHARINA

Zuster, wat...

ZUSTER MA

Catharina... Je stiefvader meent het echt goed met je.

JOHANNA

Dat heeft hij toch altijd gedaan?

WILHELMINA

Onze reis naar het Noordkasteel...

ZUSTER MA

't Is dat 't zo moest zijn.